

Telesna vzgoja in šport sta spričo industrializacije in drugačnega načina življenja ljudi vse bolj važna. Zato je razumljivo, da je Gorenjska, kot močno industrijsko območje, tudi močno razgibana s fizikalno in športno dejavnostjo. Vrsta znanih športnikov z Gorenjske je znana ne le v naši domovini, marveč tudi v športnih krajih izven meja.

Vendar v množičnosti te dejavnosti še niso doseženi zaželeni uspehi. Zlasti na področju telesne kulture, ki je zlasti za mladino izredne važnosti.

Največjo oviro za deseto teh ciljev pripisujejo marsikje pomanjkanju športnih objektov. Letos je v vsej domovini začela široka aktivizacija v tej smeri.

Tudi v našem okraju, razumljivo, je ta akcija že v teku. Vendar kaže, da se po nekaterih občinah niso ogreli za to.

FIZKULTURA

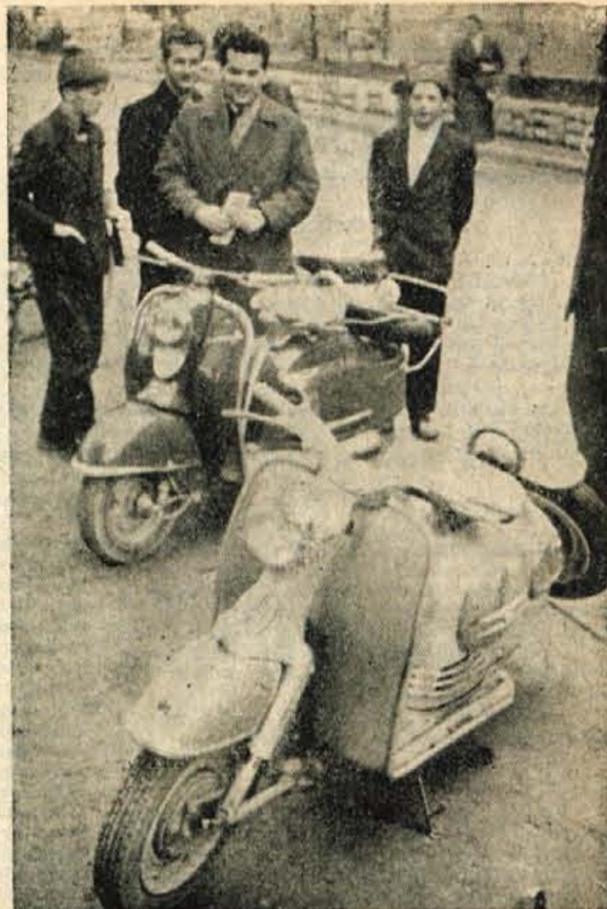
čprav kričeče potrebujejo prostore za telesnovzgojno in športno dejavnost.

Edini štab, ki ima vso pomoč, je v Trzinu. Tam so že izdelali svoj podoben načrt za prostovoljno delo in zainteresirali široko javnost. Hkrati se že pripravljajo za zbiranje denarnih prispevkov.

Okrajni štab je namreč naročil posebne znamke po 15 dinarjev in bloke po 10 dinarjev v skupni vrednosti 8 milijonov dinarjev.

Pri vsem tem pa ne gre zgolj za zbiranje denarnih prispevkov. Še važnejša je akcija za prostovoljno delo pri urejevanju športnih objektov. Važno je, da bi o potrebi fizikalne dejavnosti širše razpravljali, seznanjali s tem problemom vse kolektive, organizacije in prebivalstvo ter jih tako vključili v skupno, množično sodelovanje pri urejevanju postavljenih ciljev.

K. M.

Ob dnevih, ko na TNZ v Kranju registrirajo nova motorna vozila, je pred poslopjem Okrajnega ljudskega odbora dokaj živahno. Predvsem ne manjka radovedne mladine, ki si vzdihovaje ogleduje lične rolerje

nik občinskega odbora SZDL, tovariš Andrej Levičnik, govoril o smeri gospodarskega razvoja v občini, s stališča spremenjenih razmer, nastalih po združitvi z nekdanjo občino Gorenja vas. Struktura gospodarstva in prebivalstva se je po združitvi bistveno spremenila. Medtem ko je bilo v prejšnji občini Škofja Loka 71% delavstva in le 18% kmečkega prebivalstva, je v novi občini samo 41,5% delavstva in 33% kmečkega prebivalstva. Če pa bi k temu prišteli še takolimenovane polkmete, ki jim je zaposlitev le vir dodatnih dohodkov, bi se struktura še znatno spremenila v korist kmečkega prebivalstva. To je predvsem značilno za zaposleno delovno silo v Poljanski dolini. Ti delavci niso vezani na podjetje. Zato ni slučaj, da so prav ti delavci največkrat nasprotniki uvajanja raznih ukrepov, ki naj bi dvignili produktivnost dela. V gospodarstvu socialističnega sektorja bi morali zato prvenstveno zaposliti tisto delovno silo, ki ji je zaposlitev osnovni vir osebnih dohodkov. Delavcem, ki so tudi lastniki zemlje in so že zaposleni, pa bi morali omogočiti, da oddajo zemljo v zakup ali da jo prodajo.

MLADE V STROKOVNE SOLE

V nadaljevanju je predsednik Levičnik govoril o delavskem upravljanju, o nagrajevanju, o zaposlovanju delovne sile s stališča produktivnosti dela, o kadrovske politiki, o delitvi dohodka in o drugih perečih vprašanjih v občini. Za dvig produktivnosti je treba izkoristiti nagrajevanje po učinku. Ne bi smelo biti podjetja, ki ne bi uvedlo nagrajevanja po akordu in po enoti proizvoda. Poseben problem predstavlja kadrovske vprašanje, čemur bodo morale politične organizacije v podjetjih in komuni posvetiti več skrbi. Ljudi, zlasti mlade, ki kažejo voljo za napredek, je treba poslati v strokovne šole. Precejšen prispevek v tej smeri se pričakuje tudi od novoustanovljene centra za vzgojo odraslih v Škofji Loki.

V razpravi so poudarili, da predstavlja poseben problem, ker se delavci ne želijo zaposlovati v neindustrijskih panogah (gradbeništvo, gozdarstvo, soc. kmetijstvo.) Prav tako primanjkuje vajencev za razne obrtne poklice, ki postajajo zato že kritični (zidarji, čevljarji, sobni pleskarji, kleparji itd.). Se vedno so tudi primeri, da podjetja zaposlujejo novo delovno silo brez posredovalnice za delo. Podjetja tudi oddašajo z odločitvijo delovnih mest za invalide.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta, tov. Sitar, je razpravljal o problemih pri sestavljanju novih tarifnih pravilnikov. Čuti se premajhno sodelovanje delavskih svetov, še manj pa celotnih kolektivov. V nekaterih podjetjih so potrebe kmetijstva, ne pa toliko za

Nadaljevanje na tretji strani.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII, ST. 19 — CENA DIN 16.— KRAJ, 9. MARCA 1959

Prvi družbeni plan na Gorenjskem sprejet

Porast negospodarskih investicij

ObLO Bled soglasno sprejel družbeni plan za leto 1959 - 52% vseh investicij za življenski standard - 30 milijonov dinarjev za gradnjo stanovanj

Občinski ljudski odbor Bled je v petek po živahni razpravi na skupni seji obeh zborov sprejel družbeni plan in proračun občine Bled za leto 1959. Družbeni plan in proračun so pred tem obravnavali že vsi sveti Občinskega ljudskega odbora in zbori volivcev, ki so bili v blejski občini v prvih dneh marca.

NAJDLJE O DOPOLNILNEM PRISPEVKU

Občinski družbeni plan blejske občine določa, da sme biti v vseh treh industrijskih podjetjih (LIP, Tovarna drobne lesne embalaže Vintgar in Tovarna čik in vezenin) letos zaposlenih skupaj 617 delavcev, kolikor jih je bilo 31. decembra lani. Spreminjanje števila delavcev v posameznih industrijskih podjetjih pa v okviru občinskega globala ni možno, ker so na področju občine le tri industrijska podjetja, od katerih je zlasti lesna industrija glede dodeljenega števila delavcev najbolj prizadeta.

Odborniki obeh zborov ObLO Bled so se v razpravi najdlje zadržali pri 10% dopolnilnem

proračunskem prispevku, ki bo v blejski občini po proračunu znašal letos 3.739.000 dinarjev. Predstavniki posameznih gospodarskih organizacij, posebno Gozdnega gospodarstva Bled, se sicer niso izrekli proti dopolnilnem proračunskem prispevku. Nasprotno, pravijo, da ga bodo plačevali, toda tako, da ga ne bi odtrgali direktno delavcem od njihovih čistih mesečnih prejemkov, pač pa bi ga plačali iz čiste-ga dohodka podjetja.

Naloga Občinskega ljudskega odbora bi bila, da podjetjem oziroma odbornikom pojasni predpise in tudi namen plačevanja dopolnilnega proračunskega prispevka od čistih plač. A. T.

Družbeni bruto produkt in nadaljnji razvoj turizma. Tudi rodni dohodek sta se lani v primerjavi z letom 1957 znatno povečala in sicer predvsem zaradi dobre turistične sezone in izredne udane letine. Za leto 1959 pa predvideva družbeni plan, da se bruto produkt poveča le za 1% — od 2.243 milijonov dinarjev v letu 1958 na 2.258 milijonov dinarjev, narodni dohodek pa za 5%. Ker so se lani zaradi ugodne turistične sezone blagovne storitve v gostinstvu, trgovini in komunalni dejavnosti dvignile v taki meri, da so nekatere preglede celo predvideni vrednostni obseg storitev v letu 1961, zato družbeni plan za te panoge ne predvideva večjega zvišanja bruto produkta in narodnega dohodka, pač pa poudarja, da je z izboljšanjem subjektivnih pogojev treba doseči vsaj lanskoletno ravno. Za gostinstvo n. pr. predvidevajo, da se bo bruto produkt v primerjavi z lanskim letom za 1% znižal, medtem ko bo narodni dohodek za 7% porasel; v obrti pa bo bruto produkt padel za 5%, narodni dohodek pa se predvideva v isti višini kot lani.

Zanimivo je razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami blejske občine za leto 1959. Skupno nameravajo letos porabiti za investicije 421.595 tisoč dinarjev (117% več kot lani), od tega 48% za gospodarske in 52% za negospodarske investicije. Lani je bilo razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami 73:27 v korist gospodarskih. Investicije za družbeni standard se bodo torej letos v zvezi s priporočili OLO Kranj občutno povečale. V skupnem znesku negospodarskih investicij za leto 1959 so zajeta tudi vezna in druga sredstva za graditev vodovoda, kanalizacije in Grajskega kopaljšča v višini 155 milijonov dinarjev, in sredstva, ki jih bodo dale gospodarske organizacije za dvig življenskega standarda v skupni sklad pri Občinskem ljudskem odboru. Le-ta bodo v celoti porabili za dograditev zobnega paviljona na Bledu.

Z izgradnjo glavnega vodovoda, vodovoda na Poljanah in manjših lokalnih priključkov v novih naseljih bo rešena preskrba z vodo na področju blejske občine. Ti novi objekti komunalnega značaja pa pomenijo tudi ogromen prispevek in osnovo za

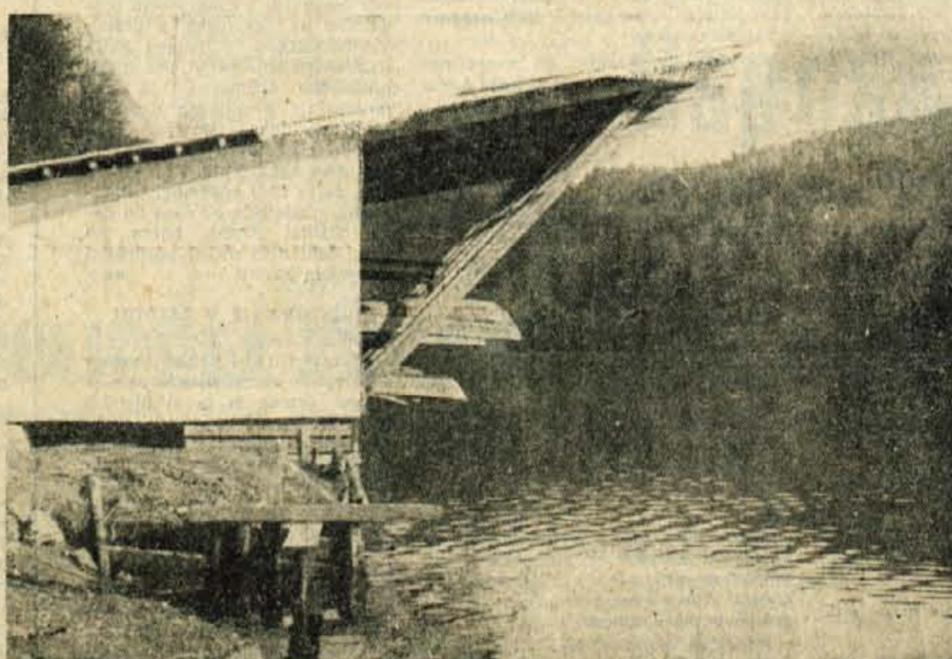
S konference političnega aktiva v Škofji Loki DELAVEC ALI RMET?

Delo tistim, ki jim je zaposlitev glavni dohodek

V torek, 3. marca dopoldne so se zbrali v Škofji Loki politični delavci in predstavniki gospodarskih organizacij, da bi razprav-

ljali o problemih v občini v smislu smernic zadnje konference SZDL okraja Kranj. Prisotna sta bila tudi član predsedstva Socia-

listične zveze Slovenije, tov. Janez Hribar in sekretar okrajnega odbora SZDL Kranj. V uvodnem referatu je predsed-

NA ZBILJSKEM JEZERU GRADIJO MIKAVNO ČOLNARNO

To soboto na Trati pri Škofji Loki tradicionalno nagradno žrebanje naročnikov »Glasu Gorenjske«

Ste že naročnik »Glasu Gorenjske«? Se danes in jutri imate čas, da vplačate vsaj polletno naročnino in se s tem udeležite tradicionalnega nagradnega žrebanja naročnikov »Glasu Gorenjske«, ki bo v soboto, 14. marca ob 17. uri v dvorani Predilnice na Trati pri Škofji Loki.

Naročnike opozarjamo, da bo nagradno žrebanje združeno z veselim večerom, na katerem bodo sodelovali: loški zabavni sekstei, Oča s Krana, Lipa Revše, Frenk in Grega z Jesenic ter zmagovalca radijskih oddaj »Pokaži kaj znaš«, mlada violinista Majdka Fajonova in Mihee Pogačnik.

Vstopnice za prireditve »Glasu Gorenjske« lahko dobite že od srede naprej v trgovini čevljev »Alpina« v Škofji Loki (sedeži 60 in 40 dinarjev, stojšča 20 dinarjev).

Ne pozabite na prihodnjo številko »Glasu Gorenjske«. V njej bomo objavili spisek vseh nagrad, ki jih je pripravila uprava »Glasu Gorenjske«, ali pa so jih darovala podjetja Gorenjske.

Uprava in uredništvo

PABERKI PO SVETU

SIROMAŠNA VDOVA

Ko je bil v tistih revolucionarnih dneh v Iraku ubit predsednik Nuri Said, je posebna kampanja začela skrbeti za »nosrečno« vdovo predsednika, ki se je prav tiste dni znašla v Londonu, seveda »po naključju«. Časopisi so pisali, da bi morala britanska vlada pomagati tej ženi, ki nima od česa živeti.

Sedaj je ugotovljeno, da je Nuri Said samo v Londonu zapustil bogastvo v vrednosti 40 milijonov dolarjev.

Menda je še več zapustil v Švici.

NA DVEH STOLIH

Skoro polnih osem let je prejel drugi sekretar Arabske lige Soliman Bajad dve plači; eno v ligi, drugo iz inozemstva. Za prvo je opravljal posle tajnika. Za drugo plačo — 60 funtov mesečno, pa je prepisoval tajna poročila te organizacije in jih pošiljal po pošti v tujino. Ta drugi, »honorarni« posej je škodil koristim arabskih držav, ker je bil drugi delodajalec vedno sovražno razpoložen proti Arabski ligi.

Sedaj so Bajdu spodnesli oba stola v zameno za enega, nekoliko tršega — v zaporu...

SEF NI ZADOVOLJEN

Tako je s stvarjo, če nekdo dobiva denar za do-ločene, ne ravno čiste namene. Nekaj kralj — namreč jordanski — je prisiljen poslušati lekcijo britanskega uradnika, nekoga Comptona, ki ni niti poslanik. Za Huseina je Anglež, ki nosi naslov »generalnega kontrolorja«, nenavadno važen, ker je od njegovega po-ročila odvisna nadaljnja pošiljka funtov; letno pre-ma Jordan za Arabsko ligo 17 milijonov funtov. No, to pot sir Compton ni ravno zadovoljen s poro-čilom, ki mu ga mora dati Jordan, in je izjavil: »Računi niso povsem točni!«

Nekaj kralj se sedaj trese — to je kralj iz Amana.

LJUBEZEN NA MANEVRIH

Tudi v britanski vojski uvajajo načela tako ime-novanega človeškega vojaškega življenja. V tem smislu je izdano tudi povelje, vendar pa imajo ne-kateri generali tolikšno fantazijo, da tudi sami iščejo nove metode in motive te človečnosti. Poseben uspeh je dosegel general nekoga polka, ki je imel manevre. Svoje »operacije« je vodil pod parolo: »Jayne Mans-field je ugrabil sovražnik. Moramo jo osvoboditi!«

Razumljivo, Jayne Mansfield je v Hollywoodu in prav te dni dela s svojo novorojeno hčerko za sebe doslej največjo reklamo. V postelji se z novo-rojenko fotografira v tisoč najrazličnejših položajih. Toda našli so prikupno mlado žensko, ki ima njej podobne — oblike... To deklico pa je moral polk oteti sovražniku.

Rezultat: odlični! Se nikdar doslej se britanski vo-jaki na manevrih niso borili tako prepričljivo in požrtvovalno.

Vsekakor bi lahko prej govorili o ljubezni, kot pa o človekoljubju. Vendar general meni: tudi to je človeško!

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGO-VORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — UPRAVE ŠT. 475 — TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDEL-JIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DI-NARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

Ves teden nestalno vreme s pogostimi padavinami. Temperatura brez bistvenih sprememb. Više ležečim krajem se obeta sneg.

obrazi in pojavi

Kdo je kriv: on, ona ali...

Zjutraj mož ne zamuja službe. Za to skrbi žena. Komaj je ura pet, že budi moža in hiti pripravljati zajtrk, skromen zajtrk, in če le more, mu v časopisni papir zavije skromno malico. Toda ob dveh, ko zatuli sirena, mož ne zaide domov — niti na kosilo. Na svoje štiri otroke in ženo, ki prav zaradi otrok ne more v službo, misli le, če jih potrebuje. Drugače jo raje mahne na kozarček vinca ali šilce žganja v gostilno, kjer se zaplete v pomenek s tem ali onim neznancom. Ljubša mu je krčma kot dom!

Žena je pridna. Od jutra do pozne noči krpa cunje za svoje otroke. Skrb, kaj bo dala v lonec, ji dela iz dneva v dan večje preglavice. Rada bi pomagala otrokom tudi pri učenju, toda tega ne utegne. Pre-več ima dela in drugih skrbi. Od samih skrbi in vsakdanjega čakanja, kakšen bo prišel mož pozno popoldne ali šele ponoči domov, so ji živci močno popustili.

Trije od štirih otrok že hodijo v šolo. Obiskujejo četrto, tretji in drugi razred osnovne šole. Tisti, ki hodi v četrtega, sedi v isti klopi že tretje leto; tudi druga dva sta že za eno leto zaostala. Slabih ocen so si vsi trije v teh letih nabrali že domala toliko, kot vsi njihovi tovariši skupaj. Vsak učiteljev prijem je brez ba-

ska in na konferencah se zaradi njih ne-prestano pritožujejo. — Uspeh celotnega razreda trpi zaradi njih. Otroci, ne le, da ne znajo, temveč nagajajo tudi drugim, jim dajejo slab zgled, eden počenja več-krat skoraj neverjetne stvari. Svojemu sošolcu je nekoč brez kakršnegakoli raz-loga porinil konico šestila v zadnjico. Sošolec je v bolečini zavpil, on pa je mirno sedel, kot da se ni nič zgodilo.

Mati se zaradi ocen in pritožb večkrat ujezi. Tudi z zavišnicami je radodarna. In ko pride v takinem trenutku oče do-mov, seveda vinjen, zarobni s svojim hripavim glasom: »Kaj pa pretepaš otro-ke. Pomagaj jim raj!«

V strahu pred možem ji zatrepeče sle-berna mišica. Nato v solzah izbruhne: »Kaj jim pa ti pomagaš. Več kot polovico svojega zaslužka znošiš v gostilno, jaz pa naj s tistim kar ostane, preživljam vseh šest!«

Vpitje kmalu seže na ulico; to pa so-sedov nič več ne vznemirja. Se pač po-navla iz dneva v dan. Zmerjanja in grdih besed med materjo in očetom ni konec, dokler yoka ne pade po materi. Otroci v jok...

In življenje gre dalje svojo borno pot.

Ob takih trenutkih se strezni tudi mož. Sam pri sebi naredi trden sklep. Jutri po

LJUDJE IN DOGODKI OB KONCU POTI

Več kot tri mesece je trajalo potovanje, predsednik Tito s spremstvom je prepotoval nad 60.000 km, obiskal je osem dežel s treh celin: Indonezijo, Burmo, Indijo, Cejlon, Etiopijo, Sudan, Združeno arabsko republiko in Grčijo. Navdušeni sprejemi stotisočglavih množic, izražene sim-patije stotine milijonov Afričanov in Azijcev, pristni prijateljski razgovori in obširna zaključna sporočila, topli pozdravi in vedno tekoča slova — vse to je bogata bilanca poti predsednika Tita.

V jugoslovanski zunanje-politični dejavnosti je izpisan še en pomemben list, v njena miroljubna prizadevanja in napore za enakopravno sodelovanje je vgra-jen nov dragocen temeljni ka-men.

Potovanje je znatno okrepilo ugled naše države, naše politike predsednika Tita. Hkrati pa je to potovanje pomenilo pomemben prispevek k splošnim prizadeva-njem miroljubne javnosti za ohranitev miru v svetu. Zato nih-če, ki mu je količkaj do tesnej-šega sodelovanja in povečane mednarodnega zaupanja v svetu, ne more odreči temu potovanju dolžnega priznanja.

Seveda pa so še vedno krogi na Vzhodu in Zahodu, ki jim

takšno potovanje ni šlo v račun. Pač zato, ker jim nasploh niso po volji napore za vzpostavljane resničnega, pristnega sožitja in miroljubnega sodelovanja v sve-tu. Zato, ker hočejo vse diplo-matske akcije spraviti pod svoje ozko blokovsko okrilje. Določena miroljubna poteza v svetu, ki ne nosi njihovega pečata in blago-slova, je po njihovi zaslepljeni blokovski logiki takoj vredna ob-sodbe in jo je treba obdolžiti, češ da koristi nasprotnemu tabo-ru. Resnica pa je docela na na-sprotni strani. Resnično lahko prispeva k miru samo tista po-buda, ki je spočeta in storjena izven obstoječih blokovskih okvi-rov. Kajti že zdavnaj je postalo jasno, da blokovska politika zgolj sili svet v zagato, odkoder ga po-litika zaostrovanja mednarodne napetosti in podvojenosti sveta na različne in med seboj naspro-tujoče se tabore nikakor ne more izpeljati.

To je prav tolikanj preprosta, kolikor globoka resnica. In tega se danes zaveda čedalje večje število ljudi in držav. Med njimi so predvsem tiste, ki jih je ob-iskal predsednik Tito v minulih treh mesecih.

Vsi razgovori kakor tudi za-ključna sporočila kažejo ne sa-mo na obojestranske težje po poglobljenem medsebojnem sode-lovanju, marveč tudi visoko ra-ven podobnosti v obravnavanju najvažnejših mednarodnih pro-blemov. To samo še bolj živo priča, kako širok krog sveta je že zajela ideja o potrebi sožitja in miroljubnega reševanja sporov.

Predsednikov obisk je torej iz-redno nazorno pokazal, kako močne in vplivne so danes sile, ki si prizadevajo zgraditi most razumevanja in zaupanja v da-našnjem razdvojenem svetu. Nji-hovo medsebojno sodelovanje pa je tista kal, ki obeta srečnejši razplet mednarodne prihodnosti, to je tisti kažipot, ki usmerja svet k mirnemu, varnejšemu in zato srečnejšemu življenju.

Pot miru in sožitja se je kon-čala. Toda napore za uresničeva-nje te zamisli se bodo nenehno nadaljevali, kajti to je edina možnost, ki lahko izpelje svet iz sedanje slepe blokovske ulice. V teh pozitivnih prizadevanjih pa bo Jugoslavija tudi v prihod-nje med prvimi in najbolj vztrajni-mi, kakor je to tudi dokazal sedanji obisk predsednika Tita v osmih različnih deželah.

MARTIN TOMAŽIČ

v nedeljo smo zabeležili

OTROCI MAMICAM

Kranj, 8. marca
Sinoči je bila v Prešernovem gledališču v Kranju akademija v počastitev 8. marca — Dneva žena. Program so posredovali člani DPD Svoboda Kranj — cicibančki in pionirji, ki so z ljubko izvedenimi nastopi posredovali pristrčno doživetje in se hkrati zahvalili svojim mamicam za njihovo nesebično ljubezen in iz-kazano skrb.

Na sporedu so bile primerne otroške recitacije in glasbene točke. V zaključnem delu te dobro obiskane proslave je na-stopila tudi godba na pihala DPD Svoboda Kranj pod vodstvom Zdenka Motla.

Obiskovalci so ob koncu aka-demije zapuščali dvorano polni najpestrejših vtisov, ki jih mo-reta vzbuditi le tenkočutna izbi-ra in brezhibno izvajanje programa. S.

OBČINSKA KONFERENCA LJUDSKE TEHNIKE

Kranj, 8. marca. — Danes do-poldne je bila v domu JLA v Kranju konferenca občinskega odbora Ljudske tehnike. Kljub temu, da je bil novi odbor usta-novljen šele ob koncu prejšnjega leta, je bila udeležba skoraj pol-noštevilna. Razprava je pokazala lepe uspehe dosedanjega dela po-

sameznih organizacij na področju občine. Navzoči so bili tudi za-stopniki sosednjih občinskih or-ganizacij LT in ostalih množičnih organizacij. Med sklepi, ki jih je konferenca sprejela, je bilo spre-jeto tekmovanje med občinskimi odbori LT, tekmovanje v počasti-tev 40-letnice KPJ in sodelovanje v izmenjavi izkušenj pri tehnični vzgoji članstva. Zlasti bo po-membna pomoč tehnične vzgoje v šolah, industriji in med kmečko mladino. Organizacija LT na pod-ročju občine Kranj ima 11 os-novnih organizacij z več kot 2000 člani. TOM

GORENJSKI SMUČARJI NA POLJSKEM

Kranj, 8. marca
Včeraj popoldne sta odpoto-vali iz Ljubljane izbrani ekipi najboljših planincev, tekačev in skakalcev, ki se bodo udeležili prihodnji teden tradicionalnih spominskih prireditev v alpskih in klasičnih disciplinah v zna-nem zimsko-sportnem središču Zakopanah. Jedro obeh repre-zentanc tvorijo gorenjski pred-stavniki, ki so na nedavnem drž-avnem prvenstvu dokazali, da so še vedno brez konkurence. V alpskih disciplinah bodo na-stopili mimo Zmage Klofutar še: Peter Lakota, Stane Kljinar in Janez Čop (Jesenice), Ludvik Dornik (Ljubelj, Tržič), Franci

Mrak (Kranjska gora), Tomaž Jamnik, Slavica Zupančič in Ma-ja Rutar (Triglav), medtem ko bo zasedba v klasičnih discipli-nah naslednja: Zdravko Hleba-nja (Mojstrana), Roman Seljak (Triglav) in Mara Rekar (Moj-strana), Jože Zidar (Jesenice) in Božo Jeme (Bled). I. V.

ZA DAN ŽENA NA JESENICAH

Jesenice, 8. marca
Na 8. marec, Dan žena, so se na Jesenicah tudi letos dobro pripravili. Prva proslava je bila v četrtek zvečer v jeseniški bol-nišnici za pokretne bolnice in osebe. Predstavnica Društva žena je orisala važnost vloge, ki jo odigravajo žene v socializ-mu, še posebej pa se je dotak-nila jeseniškega Gospodinjkega centra, ki skrbi za razbremenit-ev jeseniških žena. Omenila je tudi jeseniško mlečno restavraci-jo, ki bo skoraj izročena namenu. Program proslave v bol-nišnici so izvajali pevci jeseni-ške »Svobode« ter recitatorji terena Plavž.

Drugo proslavo v počastitev Dneva žena je priredil sinoči te-ren Plavž v dvorani kúrilnice. — Program so razen kulturnih de-lavcev s terena izvajali tudi pevci jeseniške »Svobode«. Osrednja počastitev Dneva žena pa je bi-la sinoči v Čufarjevem gledali-šču. Uprizorjena je bila Manza-rijeva komedija »Naši ljubi otroci«, kot zaključena predstava za ZZD Jesenice. U.

KRANJSKI GLEDALIŠČNIKI NA JESENICAH

Kranj, 8. marca
Med tem ko je prva igralska garnitura kranjske Svobode po-novila danes popoldne v Prešer-novem gledališču M. Cordesove mladinsko igrano TRIJE MEHOVI LAŽI, je druga garnitura igral-cev gostovala v Čufarjevem gledališču na Jesenicah z dramo TENNESSEEJA Williama STE-KLENA MENAŽERJA. Jeseniško gledališko občinstvo, ki ima po zaslugi kvalitetnih domačih predstav, dokaj izbrusen okus, je bilo z gostovanjem Kranjčan-ov zelo zadovoljno. Prav pa bi bilo, če bi tudi ansambel Čufar-jevega gledališča od časa do ča-sa obiskal Kranj. Letos jih, Kranjčani niso mogli pozdraviti v svojem mestu. aa

GOSTOVANJE V ZALOGU

Zelóg, 8. marca
Dvorana KUD »Prežihov Voranc« v Zalogu ni skoraj nobeno nedel-jovno prazna, čeprav tu še ni filmskih predstav. Na odru se vrste dram-ske družine okoliških prosvetnih društev in »Svobode«, pevski an-sambli ali pa prirejajo domačini razne kulturne prireditve. Lani je bil oder v Zalogu 13 nedelj zapo-redoma zaseden z gostovanji. Ka-že, da bo številka gostovanj tudi letos precej visoka. — Tudi danes so imeli domačini v gosteh dram-sko družino KUD »Janko Kersnik« iz Lukovice, ki je uprizorila »Lju-bavni cvet je zamorjen«.

B. F.

naša kronika

POSVETOVANJE JUGOSLOVAN-SKIH TEKSTILNIH ŠOL V KRANJU

V petek in v soboto je bilo v Kranju posvetovanje vseh tekstil-nih šol Jugoslavije. Na posveto-vanje so prišli predstavniki 14 šol, in sicer 4 srednjih tehničnih tek-stilnih šol iz Leskovca, Stipa, Za-greba in Kranja, kakor tudi pred-stavniki desetih industrijskih tek-stilnih šol.

Razpravljali so o več važnih vprašanjih, ki jih postavlja Zakon o reformi šolstva. Med drugim so se domenili, da bodo ti dve vrsti šol (srednje tehnične in industrij-ske) združili v enotne tekstinne šole (srednje tehnične in industrij-zne) obratne inženirje tekstilne stro-ke. I. a.

NOVA PORODNIŠNICA V KRANJU

Svet za zdravstvo pri ObLO Kranj je sprejel več predlogov za ureditev zdravstvene službe v Kra-nju. Gre predvsem za razne reor-ganizacije, ki bodo nastale ob vselitvi v novi Zdravstveni dom, kar je predvideno letos. Po predlogu Sveta naj bi tudi prodali stavbo sedanjega Zdravstvenega doma na Stari cesti in ta denar porabili za gradnjo novega zobnega pavil-jona.

Do novembra letos naj bi pri-pravili tudi načrte za gradnjo no-ve porodnišnice tik ob Zdravstve-nem domu. Ta naj bi imela 80 po-stelj. Sedanja stavba na Gaštelju ne ustreza niti predpisom niti ve-liki potrebi po tej vrsti zdravstve-no-preventivne službe.

Tako nameravajo postopoma ob Zdravstvenem domu osredotočiti vse glavne zdravstvene službe.

O teh predlogih bo razpravljaj ObLO Kranj na svoji seji v četr-tek, 12. marca. K. M.

MLADINA RAZPRAVLJALA O DRUŽBENEM PROGRAMU OBČINE

V petek, 6. marca je bila v zgornji dvorani Sindikalnega doma v Kranju seja plenumov Občinskega sindikalnega sveta in Občinskega komiteja LMS Kranj. Na njej so razpravljali o druž-benem programu občine Kranj za leto 1959. Družbeni program občine je tolmačil tov. Ankerst. V drugi točki dnevnega reda so udeleženci razpravljali o anketi Občinskega sindikalnega sveta o izgradnji objektov družbenega standarda. Ta anketa bo po-kazala, katerih objektov si pre-bivalci občine najbolj žele.

PROSLAVA DNEVA ŽENA V KAMNIKU

V petek zvečer je bila v Kam-niku akademija v proslavo Dne-va žena. Priredila jo je »Soli-darnost« s sodelovanjem vseh svojih sekcij in gimnazijskega okteta z zanimivim programom. Pred akademijo je Mestni odbor SZDL povabil nad 100 vdov in mater padlih borcev in jih po-gostil. Nagovoril jih je pred-sednik SZDL Kamnik tov. Sve-tek. Navzoče so se ginjane za-hvalile za izkazano pozornost. Z.

ŠOLSKE ZADRUGE V KAMNIKU

V Kamniku je bil v petek se-stanek predstavnikov prosvete in kmetijskih strokovnjakov. Skle-nili so, da bodo v Komendi, Tu-hinju in Stranjah ustanovili šolske zadruge, za katere bodo dobili zemljo od občine. Mali za-družniki bodo gojili povrtnino, ki ji na podeželju posvečajo vse premalo pozornosti. V Stranjah bodo ustanovili gozdno in sadno drevnico, povsod pa bodo sa-dili zdravilne rastline. Ugotovili so, da ni nobene ovire, da bi šolske zadruge ne začele z delom že v nekaj tednih. Z.

SEMINAR NA GIMNAZIJI KRANJ

Na gimnaziji Kranj je mladinska organizacija pripravila semi-nar za člane razrednih sekreta-riatov. Na seminarju, ki je 2-krat tedensko, obravnavajo teme iz zgodovine in dela mladins-ke organizacije. Seminar ima namen usposobiti dobro mladinsko vodstvo za prihodnja leta.

S konference političnega aktiva v Škofji Loki

DELAVEC ALI KMET?

(nadaljevanje s 1. strani)
za določitev tarifnih postavk vzeli za osnovo lanskoletne izplačane osebne dohodke, pri čemer so seveda upoštevali tudi izplačane osebne dohodke nad tarifnim pravilnikom in premije, kar je prav gotovo zgrešeno. Pojavljajo se tudi šablone za sestavljanje tarifnih pravilnikov. Nagrajevanje je stvar samega delovnega kolektiva, ki pa mora biti odvisno od produktivnosti in višine ostvarjenega dohodka.

O NACIONALIZACIJI ZEMLJIŠČ IN NALOGAH KZ

Predsednik ObLO, Jože Nastran, je govoril o nekaterih značilnostih letošnjega občinskega družbenega plana. Omenil je predvidena višja investicijska vlaganja za gradnjo stanovanj ter za modernizacijo trgovine in gostinstva. Ko je govoril o prispevkih za družbeni standard, je omenil nenačelno dvojni stališče posameznih ljudi iz podjetij. Ko so v podjetju, zagovarjajo stališče, da naj podjetje čim več sredstev pridrži za svoje potrebe, na sejah ljudskega odbora pa zagovarjajo nasprotno stališče.

Na koncu je v razpravo posegel tudi član predsedstva SZDL Slovenije, tov. Janez Hribar. Govoril je o pomenu nacionalizacije najemnih zgradb in gradbenih zemljišč za nadaljnje utrjevanje socialističnih odnosov. Privatna lastnina večjih stanovanjskih zgradb je predstavljala še vedno neke vrste eksploatacijo delovnega človeka. Privatna lastnina gradbenih zemljišč pa je v naših mestih večkrat onemogočala načrtno urbanistično

politiko, na drugi strani pa je omo-gočila špekulacijo s temi zemljišči. Omenil je nesmiselni govorici, da bo tej nacionalizaciji sledila tudi nacionalizacija kmetijskih površin. Tak ukrep bi vplival na nižji interes kmetijskih proizvajalcev po večji proizvodnji, česar

pa si družba prav gotovo ne želi. Nasprotno, družba pričakuje od naših kmetijskih proizvajalcev več in cenejšega blaga. Pri tem je omenil veliko vlogo splošnih kmetijskih združenj. Tov. Hribar je še razpravljal o investicijski politiki, o mehanizaciji in o drugih ukre-

pih za hitrejši napredek kmetijstva. Pri tem je poudaril veliko vlogo političnih organizacij na vsi. Zlasti je pomembno njihovo delo pri vzgoji kmečke mladine, ki kaže vse večje stremenje po naprednejši obdelavi zemlje.

M. C.

PRED LETNO KONFERENCO OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA KRANJ

Zaposlovanje tesno vezano na nagrajevanje po učinku

Razgovor s predsednikom Občinskega sindikalnega sveta Radovljica tov. Pavlom Žerovnikom

VPRAŠANJE: O zaposlovanju je bilo letos že veliko razprav. Tudi letna konferenca OSS bo zavzela svoje stališče do tega vprašanja. Kaj menite o tem problemu?

ODGOVOR: Problem, ki je neposredno vezan s produktivnostjo in boljšimi življenjskimi pogoji industrijskega delavca, je tudi zaposlovanje. Kljub temu, da je bilo o tem vprašanju izredno mnogo razprav v sindikatih in organizacijah SZDL, ki so vsi podprli sklep Okrajnega ljudskega odbora, da je treba število zaposlenih obdržati v planskih okvirih, s tem vendar ni bil dosežen popoln uspeh. S tem administra-

gozdarstvo. Za doseg tega pa se morajo zavzeti ne samo občinski ljudski odbor in politične organizacije v občinskem merilu, ampak predvsem organi upravljanja in politične organizacije v podjetjih.

Kako bomo ta stališča uresničili, je odvisno od izdelave tarifnih pravilnikov in ostalih pravilnikov o nagrajevanju, ki dopolnjujejo tarifni pravilnik. Zato je odločilnega pomena, da vsi zainteresirani organi posvetijo sedaj največ pozornosti konkretni izdelavi tarifnih pravilnikov in se ne zadovoljijo zgolj s razpravo o splošnih načelih.

Morda še nekaj besed o fluktuaciji delovne sile, ki je v preteklem letu v naši občini bila prav resen problem, saj je približno ena tretjina zaposlenih na območju občine romala od podjetja do podjetja celo dvakrat in večkrat. To nas opozarja na dejstvo, da struktura zaposlenih ni najboljša. V mnogih podjetjih je zaposlenih precej polproletarcev oziroma kmetov, ki imajo doma precej zemlje. Ta delovna sila po svoji usmerjenosti ni zadosti vezana na podjetje, ampak se vedno bolj na zemljo in je zato podjetje pripravljena zapuščati ob vsakem času, ne glede na to, v kakšnem stanju je podjetje in kakšne naloge so pred njim. Največkrat se zgodi, da takšni delavci zapuščajo podjetje v najbolj kritičnem trenutku. Glede na to bo potrebno v prihodnje spremeniti politiko zaposlovanja, da bomo dobili v podjetje delavce, ki bodo tesno vezani na podjetje in se bodo bolj zanimali za njegov razvoj. Pri sedaj zaposlenih polproletarcih pa bo polagoma treba izvesti diferenciacijo, t. j. doseči, da ostanejo na kmetiji, ali pa da se bolj posvetijo podjetju in njegovim nalogam.

tivnim ukrepi smo sicer zavrla dotok novih delavcev v industrijo, nikakor pa s tem ne bomo odkrili vseh notranjih rezerv v delovni sili v podjetjih, ki so še precejšnje. Za primer navajam podjetje »Elane« v Begunjah, kjer so zaradi znanih notranjih gospodarskih težav morali odpustiti okrog 200 delavcev oz. približno 40 odstotkov zaposlenih, kljub temu pa so lansko leto dosegli skoraj enak bruto dohodek kot prejšnja leta s 40 odstotki več zaposlenih.

Po mojem mnenju bomo notranje rezerve v delovni sili odkrili zlasti na dva načina. Prvi način je že navedeni primer »Elana«, kjer je izredno zaostren gospodarski položaj privedel kolektiv do tega, da je sam poiskal vse notranje rezerve, če je hotel, da bo podjetje še nadalje uspevalo.

Drugi način pa je dosledna uvedba nagrajevanja po učinku. Ko bodo podjetja imela realna merila za nagrajevanje po učinku vseh delavcev, se bo odvečna delovna sila sama sprostila in jo bo možno usmeriti v tiste gospodarske veje, kjer delavcev primanjkuje, t. j. predvsem v gradbeništvu, komunalna podjetja, kmetijstvo in

Letno 21.000.000 dinarjev škode zaradi paše po gozdovih Jelovice in Bohinja

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri OLO se je na zadnji seji lotil zanimivega vprašanja — škode, ki jo povzroča paša po gozdovih. Strokovnjaki so zbrali o tem obširno gradivo, ki dokazuje, da je nujno napraviti črto med pašnikom in gozdom.

Končno je Svet sprejel več predlogov za načrtno, sistematično reševanje tega vprašanja. To vprašanje imajo za tako važno, da so sklenili, naj ima OLO posebno sejo, na kateri bi se člani tega organa dobro spoznali s tem problemom, o njem razpravljali in dali smernice za njegovo rešitev. Ta seja OLO je sklicana za torek, 10. marca.

Kot predvidevajo predlogi Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, gre za velike škode, ki nastajajo z nenačrtno pašo živine. Škoda ni zgolj v gozdovih, dasi živina hudo uničuje mlado drevje in škoduje kvaliteti lesa. Kot kažejo zbrani podatki, je s tako pašo hudo prizadeta tudi živinoreja. Senčna, gozdna paša ni kvalitetna, živina zgubi mnogo moči s prekomerno hojo, izgubi se gnoj, mleko je nenačrtno izkoriščano, živina je bolj ali manj izpostavljena nesrečam itd.

Zato so že na seji Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo razpravljali ne zgolj o zaščiti gozdov, marveč o zaščiti skupnih interesov; o načrtnem, smotrnem usmerjanju živinoreje in gozdarstva, kot je to že urejeno v večini industrijsko razvitih deželah.

Med gozdovi in pašniki je treba doseči razmejitev. Gozdovi naj bi bili zaščiteni pred živino. Seveda je hkrati s tem treba reševati kopico vprašanj o živinoreji. Pašnike naj bi usmerjali na negozdna področja zlasti na nižinske predele. Tam je veliko primernih površin in tudi pašnikov, ki so zapuščeni in jih je treba izboljšati, urediti in načrtno izkoriščati. Hkrati se naši živinorejski predeli še ne poslužujejo dovolj sodobnega pridobivanja krmil za živino. Od načina obdelave njivskih površin, načina ko-

nje in sušenja sena, gnojenja in urejevanje košenic, do silaranja in drugih oblik pridobivanja močnih krmil je pri nas še veliko neizkoriščenih rezerv. Vendar to, zlasti pri nas na Gorenjskem, nujno zahteva ekonomski razvoj in napori za večjo produktivnost na vseh področjih dejavnosti.

Probleme in razmejevanja pašnikov od gozdov naj bi, kot predvidevajo, takoj začeli reševati in postopoma, čez nekaj let povsod končali. Zanimivo je, da so v večini prizadeti gozdovi skupne lastnine in da živinorejci ne pasejo živine po svojih gozdovih. Kar šestkrat več gozdov skupne lastnine je oškodovanih s pašo kot privatnih.

Najprej, pravzaprav že letos, nameravajo začeti z razmejitvijo pašnikov na Jelovici in na južnih pobočjih Bohinja. Samo na teh dveh področjih, kot so ugotovili, je letna škoda v živinoreji in gozdarstvu več kot 21 milijonov dinarjev.

Z omenjenim vprašanjem bodo imeli veliko dela še občinski ljudski odbori in predvsem kmetijske zadruge. V okviru združenj bodo postopoma urejevali te probleme in preprečili bodo veliko škodo, ki jo sedaj trpi skupnost.

K. M.

SADJARSTVO NA GORENJSKEM

V minulih dveh letih je bilo v kranjskem okraju obnovljenih 190 hektarov sadovnjakov. Razen v Poljčah, kjer prav sedaj pripravljajo velik plantažni nasad jabol, imajo večje nasade še v Preddvoru, na Bledu in nekaterih drugih krajih. Hkrati je na Gorenjskem še 55 hektarov nasadov jagodičevja, od tega največ črnega ribeza, malin in jagod. Po perspektivnem načrtu gospodarskega razvoja okraja pa je predvideno, da bo leta 1961 urejenih že 200 ha raznih nasadov. Na Gorenjskem imamo še dva večja nasada jabol v okviru sadjarskih skupnosti, in sicer nasad v Kovorju pri Trzinu, ki obsega 13 ha in nasad na Poljščici pri Podnartu z 10 ha.

goji za sadovnjak, saj je znano, da so tu že nekdanj uspevale zelo dobre hruške.

V novem nasadu bo 5 ha črnega ribeza, ki bo služil za matični nasad, torej za gojenje mladih sadik za ostale nasade na Gorenjskem. Vse ostale del plantažnega nasada pa bodo zasadili s sadikami jabol. V glavnem bosta dve sorti jabol. To pamlad bodo zasadili 4000 jabol — pol visokih dreves. Skupno pa bo na plantaži okoli 9000 jabol. Da bi sadovnjak čimprej nudil pridelek, bodo sadili po najnovejših metodah. Sadovnjak bo v začetku goet, ko pa bo prihajal v polnorednost, bodo vsako drugo vrsto drevja izsekali.

Od novega nasada v Podvinu se posevstvu v Poljčah obeta dokajšnji dohodek.

-k

Z občnega zbora Turističnega društva Bled

Uspešno delovno leto

Nedeljski občni zbor Turističnega društva Bled je ponovno temeljito pretresel rezultate turistične dejavnosti v minulem obdobju, opozoril na vrsto pomanjkljivosti, ki so se pojavile v zadnjem delovnem letu, hkrati pa je sprejel okvirni program dela za tekoče leto.

Znano je, da je bila lanska letna sezona doslej najboljša; po številu gostov in nočitev je prekašala tudi sezono iz leta 1955. Medtem ko je bilo razmerje med domačimi in tujimi gosti v letu 1955 nekako skoraj enako, se je v minulem letu zvišal odstotek domačih gostov za 7%. Domači gostje so bivali največ v privatnih sobah, v počitniških domovih in deloma v hotelih, medtem pa si je 84% tujcev poiskalo za svoje bivanje na Bledu hotelske sobe. Število registriranih privatnih turistčnih postelj se je zlasti v lanskem letu občutno povečalo, in sicer od 480 na 770.

Campinga v Zaki se je lani poslužilo nepričakovano veliko obiskovalcev, saj se je kljub razmeroma nizki uporabnosti nabralo v blagajni campinga blizu 230.000 dinarjev. Tudi finančni rezultati lanske sezone so bili zelo ugodni. Narodni dohodek se ni povečal samo v gostinstvu, ampak tudi v trgovini, v obrtnih in komunalnih podjetjih, v prevozništvu, pri iztržku od prodanih kmetijskih pridelkov itd. Samo hoteli so v primerjavi z letom 1957 povečali promet za 45 milijonov 580.000 dinarjev.

O letošnji zimski sezoni, za katero je bilo toliko priprav, pravzaprav niti ne moremo govoriti. Neugodne vremenske razmere so povsem onemogočile vsakršen obisk gostov.

Plodna razprava je opozorila na vrsto pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno čimprej odstraniti; enoglasno pa je izrekla priznanje dosedanjemu delu društva.

- jh

Pojasnilo

k pozivu za ugotovitev predmeta nacionalizacije po 10. členu uredbe o postopku za izvedbo nacionalizacije najemnih zgradb in gradbenih zemljišč (Uradni list FLRJ št. 4/59).

Prijavo so dolžni vložiti:

1. Vsi državljani, ki so lastniki najemnih stanovanjskih hiš z več kot dvema stanovanjema.
2. Civilno pravne osebe in družbene organizacije, ki so lastniki stanovanjskih hiš in stanovanj kot posameznih delov hiš.
3. Civilno pravne osebe in družbene organizacije, ki so lastniki poslovnih prostorov, ki jih ne uporabljajo za svojo dovoljeno dejavnost.
4. Vsi državljani, ki so lastniki več kot dveh stanovanj.
5. Vsi državljani, ki so lastniki poslovnih prostorov v stanovanjski hiši, če jih ne uporabljajo za lastno poslovno dejavnost.

Komisija za nacionalizacijo pri Občinskem ljudskem odboru v Kranju

Ob 40-letnici KPJ

Dogodek pri Slamnikih

Pred dnevi so na seji občinskega odbora za proslavo 40-letnice KPJ na Bledu bežno pregledali tudi že zbrano zgodovinsko gradivo. V Gorjah, kjer je bilo napredno gibanje zlasti močno, so opisali razne dogodke in dali važne podatke. Prav tako so mnogo zgodovinskega gradiva že zbrali in spravili na papir v Zasipu.

Prijetno pa so bili iznenadeni nad nekaterimi zbranimi podatki z Bohinjske Bele. Starejši, napredni delavci so tam povedali več zanimivih stvari. Vendar je najzanimivejša tista, ki jo je napisal kmet Matevž Volč, da so v njegovem stanovanju, pri Slamnikih, imeli komunisti z Jesenic, iz Bohinja in okolice 20. aprila 1941 leta važen sestanek.

Takrat, dobrih 14 dni, ko je bil okupator pri nas in se razbohotal z vsjo jekleno silo, takrat so se tam že zbrali komunisti in razpravljali o oboroženem uporu in zbiranju orožja. Po spominu Volča so takrat že govorili o poteku prej začete akcije o zbiranju orožja in ugotavljanju, da ta uspešno nadaljuje. Od tam, pravi Volč, so potem spravljali orožje naprej, za prve partijske čete.

Ta dogodek v tistem času, takoj ob vdoru okupatorja, je smatral občinski odbor, da sodi med najvažnejše v občini. Zato so sklenili, da bodo letos ob tej obletnici, 20. aprila, tam odkrili spominsko ploščo in organizirali veliko politično zborovanje iz vse občine. To

še zlasti zato, ker ta datum so vpada z jubilejnim datumom ustanovitve KPJ na Kongresu ujedinjenja pred 40 leti.

Slamniki so tri kmetije, kake pol ure iz doline proti Gorjušam. Zato je bil ta kraj primeren za ilegalne sestanke in zbiranje orožja. Hkrati je ta kraj primeren za izlete. Zato predvidevajo ob letošnji svečanosti pri Slamnikih množični zlet mladine, udeležbo športnih, kulturnih in drugih organizacij. Povabilo na to proslavo pa bodo poslali tudi organizacijam na Jesenicah in v Bohinju, odkoder so pred 18. leti prišli prvi voditelji upora v to malo gorsko naselje.

K. M.

Anketa v Železnikih

NAJPREJ ZDRAVSTVENI DOM nato stanovanja, pralnice, kopalnice... - V anketi je sodelovalo nad 700 delavcev

Občinski sindikalni svet v Železnikih je organiziral anketo med delavci o družbenem standardu. Glavni namen je bil, da bi se delavci izrekli za vrstni red posameznih objektov. Hkrati pa je anketa dosegla še drug cilj: med delovnimi kolektivi in prebivalstvom sploh, se je sprožila živahna razprava o problemih družbenega standarda in o porabi razpoložljivih sredstev.

Med delavstvo so razposlali 140 vprašalnih listov, seveda s priporočilom, naj vsakdo pri izpolnjevanju upošteva širši krog, v katerem so vsako vprašanje pretresli. Vrnjenih je bilo 131 anket. Pri izpolnjevanju je sodelovalo več kot 700 delavcev.

Največje zahteve so delavci postavili za Zdravstveni dom v Železnikih. Gradnja tega objekta je tam tako nujna, da so delavci sami pripravljali potrdeti in počakati z

drugimi potrebami. To zlasti pokaže izid ankete, kjer so celo zahteve po stanovanjih ostale na drugem mestu. Delavci so prav tako izrazili željo, da se osnuje stanovanjska skupnost in da bi v okviru te skupnosti čimprej uredili pralnice in kopalnice.

V anketi so delavci izrazili pripravljenost, da bodo vsestransko pomagali, da s skupinami močmi zagotovijo najnujnejše potrebe.

J. A.

Zapisek o 8. marcu -
Dnevu žena

Leta 1936 je jugoslovanska policija zaprla večje število slovenskih komunistov, med njimi tudi nekaj jeseniških. Med zaprtimi jeseniškimi komunisti so bile kar tri žene: Marija Zumrova, Angela Seračevićeva in Mici Stanova. Od teh je živa le še Mici Stana, Zumrova in Seračevićeva pa sta med vojno postali žrtvi nemških taborišč smrti. Prva je umrla v Rawensbrücku, druga v Auschwitzu. S tovarišico Stanovo sem imel lani daljši pogovor o predvojnem delovanju KP na Jesenicah. Med drugim mi je pripovedovala tudi naslednje:

— Bilo je v začetku leta 1936. Takrat sem bila zaposlena v Rdečem konzumu, v poslovalnici poleg današnjega hotela Pošta. Ze kot otrok sem našla svoj drugi dom v Delavskem domu, igrala v »Svobodje« in kasneje v »Enakosti«, ki smo jo morali ustanoviti, ker je socialdemokratska centrala v Ljubljani razpustila svojo jeseniško podružnico in zaplenila njeno imetje. Ljubljanska centrala Svoboda se namreč ni strinjala z revolucionarno miselnostjo našega članstva. Ta je začela v naši »Svobodje« prevladovati, ko so začeli delovati v njej pesnik Tone Cufar, Stane Bokal, Ivan Sedej, bratje Stražisarji, Jože Gregorčič, Albin Pibernik, Alfonz Obalek in drugi mladi ljudje, ki zaradi svojega prepričanja in pogledov na svet niso bili po godu najbolj okorelim desničarjem med jeseniškimi socialnimi demokrati. Bolelo jih je, ker jih je jeseniška revolucionarna mladina izrinila z vodilnih mest v jeseniški podružnici. Zato je prišlo do trenj z vodstvom Svobode v Ljubljani, dokler leto leta 1933 ni razpustilo naše Svobode. Nič ni pomagalo, da smo se temu sklope uprli. Socialdemokratsko vodstvo v Ljubljani je vztrajalo pri svojem, in ni nam kazalo drugega, da smo ustanovili novo delavsko kulturno društvo, ki smo mu dali ime »Enakost«.

Lepo je bilo takrat! Najbolj mi je ostal v spominu Cufarjev »Polom« — drama, ki je med jeseniškimi pa tudi slovenskimi socialnimi demokrati dvignila toliko prahu. Razumljivo! Saj jih je pokazala take, kakršni so bili, Delavskega zaupnika, ki je delavstvo povedel v boj, je v dramo igral Vencelj Perko. Leto kasneje, leta 1935, je moral to vlogo »odigrati« v resnični stavki. Čudna podobnost z odra je bila prenešana v resničnost. Tudi v resničnosti je delavski zaupnik razgalil licemerstvo raznih »delavskih« voditeljev in povedel delavstvo v stavko.

Tako je bilo! Nekoliko sem se oddaljila od tistega, kar sem hotela pripovedovati; namreč o aretaciji jeseniških komunistov leta 1936. Moram povedati, da jeseniški komunisti nismo vedeli drug za drugega. Le po delu smo se spoznavali; tajno smo bili organizirani. Vsakdo je bil povezan le z dvema ali s tremi in vsakdo je vedel le za delo, ki ga je opravljal in za katerega je odgovarjal. Moja dolžnost je bila na primer, da sem vzdrževala javko za tiste, ki so morali ilegalno čez mejo, bodisi zaradi preganjanja, bodisi da so odhajali preko Avstrije na študij v Sovjetsko zvezo. Javko sem vzdrževala v prej omenjeni trgovini, in tako so se večkrat oglašali pri meni tovariši, ki so morali

preko Karavank. Jaz sem potem obvestila Ivana Sedeja in ta je nato organiziral prebeg tovarišev. Moj posel se mi zato ni zdel prenevarjen; nisem se bala, da bi me kdo izdal. Saj so bili ljudje, s katerimi sem imela opravka, komunisti. In komunisti znajo molčati! Tudi takrat, kadar pridejo v roke razrednemu sovražniku.

Tako sem mislila tudi takrat, februarja 1936. Prišel je nekdo in zahteval bonbone. Po obrazu sem spoznala, da ni prišel zaradi bonbonov. Postregla sem mu in — kakor da bi govoril nekaj zase — je zašepetal geslo. Dala sem se mu prepoznati in se dogovorila, naj počaka na »Pošti«. Kmalu nato, ko je odšel, sem se v trgovini izgovorila in tako poiskala Ivana Sedeja. V smučarski obleki, prav dobro se še spominjam, je šel nato z menoj. Na »Pošti« je že čakala skupina komunistov.

Vrnila sem se v trgovino. Skozí okno sem videla, kako odhajajo posamič ali po dva za Sedejem,

kakor da bi se sprehajali ali odhajali na izlet.

V delu je minil dopoldan. Popoldne nisem več mislila nanje. Kakor navadno, sem stregla v trgovini in se menila samo za svoje vsakdanje opravilo, ko je vstopil nekdo in pokazal skozi zasteklena vrata: »Kdo pa so ti?«

S pogledom sem sledila njegovi kretnji in prebledela. Zameglilo se mi pred očmi in morala sem se nasloniti na pult. Na cesti sem videla žandarje, ki so gnali uklenjene ljudi. Spoznala sem jih. Bili so tisti, ki jih je Sedej dopoldne peljal v Rovte in jih hotel popeljati čez mejo. Med njimi sem zagledala tudi njega.

Ujeli so jih, me je spreletelo. V grlu sem čutila grenkobo, ki je grozila izbruhniti v onemogel jok.

Nase takrat nisem mislila. Mislila sem samo na uklenjene tovariše, ki so jih gnali na obmejni policijski komisariat. Videla sem tudi njega, ki je prišel zjutraj v trgovino. Bil je bled. S sklonjeno glavico je stopal poleg žandarja. Zdel se mi je popolnoma spremenjen in ni se ozrl proti trgovini. Ne bi ga spoznala, da si nisem zapomnila njegove obleke.

Zalostni spredov med žandarskimi bajoneti je odšel mimo. Jaz pa sem še vedno stala vsa skrušena in se z rokami oprirala na pult. Bila sem razmišljena. Le s težavo sem stregla kupcem.

Ura je bila šest in zaprlj smo trgovino. Odhitela sem v Delavski dom, kjer je v bifeju stregla Angelca Svetinova, kasneje Seračevićeva, ki je končala jeseni 1943 v Auschwitzu. Tudi ona je vzdrževala javko.

Ni mi bilo treba pojasnjevati, zakaj sem prišla. Zvedela sem še več. Popoldne so zaprlj Toneta Cufarja in Marijo Zumrovo.

Domov sem prišla blede. Ničesar jim nisem povedala. Nisem jim hotela povzročati nepotrebnih skrbi. Zato sem skušala sestati mirno k večerji; jedla sem, dasi mi jed ni teknila. Prišel pa je brat Ivan in povedal, da je policija pravkar aretirala Perka, Stražisarja, Talarja, Guzolja in Benedičiča. Samo ta imena sem slišala. Kaj so se medtem menili domači, nisem razumela. Pogovor so nenadoma presekali koraki in takoj nato oblastno trkanje.

Zdrznila sem se. Mama je šla odpret. Vstopila sta policista in me aretirala.

Mama se je postavila med njiju in mene. Razširila je roke, kakor da me hoče braniti, in zahtevala pojasnila.

»Politika,« sem slišala policista.

Potem sta odrinila mano in mi ukazala naj se oblečem. Branila sem se in se izgovarjala, da se za politiko ne menim.

»To boste povedali komisarju, gospodična. (Takrat še nisem bila poročena in sem se pisala Vovk.) Midva opravljava samo dolžnost. Torej: v imenu zakona!«

Morala sem z njima. Gnala sta me na policijo, ki so jo nekaj mesecev po štrajku uredili v bivši Kovačevi gostilni nasproti tovarne. Tam sem zvedela, da me je izdal nekdo od tistih, ki so hoteli čez mejo.

Nisem mogla verjeti; delala sem se nevedno.

Ne da bi me poslušal, je komisar namignil policistu, naj me odpelje. Odpeljal me je po starih kamnitih stopnicah v klet, ki so jo preuredili v zapore. Zelezna vrata z vdelano linico so se odprla, kakor da bi bila brez teže; bila so še nova. Potem so se zaprla za menoj. Obrnila sem se in za hip obstala pred njimi. Prvič v življenju sem stala pred vrati, ki so bila na notranji strani brez kljuka. Nenadoma sem se počutila tako neboljgelo in bedno.

»Mici,« sem zaslislala svoje ime.

Obrnila sem se in zagledala Angelo.

»Tudi ti?« sem se začudila.

»Tudi midve,« je rekla in pokazala na Marijo, ki si je uredila ležišče na pogradu, pogreznjenem v temo.

Tako smo se našle v zaporu Marija Zumrova, Angela Seračevićeva in jaz. V sosednjih celicah so bili zaprti moški.

Kaj se je zgodilo potem, bom povedala samo kratko. Spomin je že marsikaj zabil. Vem, da so nas naslednji dan odpeljali v Ljubljano in nas pozaprlj v policijskih zaporih na Bleiweissovi cesti. Da z nami niso postopali lepo, mislim, mi ni treba pripovedovati. Najbolj surovo so postopali z Marijo Zumrovo, za katero z Angelo tedaj nisva vedeli, da je bila funkcionarka v jeseniškem mestnem in menda tudi v okrožnem komiteju. Mislili sva, da jo pretepajo in postopajo z njo bolj surovo, ker ni bila zaradi politike prvič zaprtja; njen obraz je že večkrat občutil udarce policijskih bikov in je bil zaradi tega nelep in nesomenen.

Stirinajst dni smo bili v policijskih zaporih na Bleiweissovi cesti, nato so nas prepeljali v sodne zapore. Z Angelo sva ostali skupaj, Zumrovo pa so zaprlj v drugo celico. Več kot pet mesecev smo zaman čakali, da bi nas zaslislali. To čakanje je bila prava muka. Ne zato, ker bi nas morda pretepali in mučili. Muka je bilo čakanje samo. Če ste bili kdaj zaprti, veste, kako ubijajo rešetke, belina sten in smrad celice. Dnevi se vam zdé neskončno dolgi. Kako dolgi so potem šele tedni in meseci! Kakor smo na dnevnih obhodih po dvorišču zvedeli, se je med vsemi zaradi ubijajočega enoličja najmanj ubijal Tone Cufar. Preiskovalni zapor je izrazil za pisanje, kar mu je kot političnemu jetniku bilo dovoljeno. Cufar je bil res poseben človek. Trpljenje ga nikoli ni strlo. V preiskovalnem zaporu je napisal farso »Mali Babilon«. Ko sem ga kasneje brala, sem se čudila, kako voder duh je moral imeti vzlic ubijajočemu enoličju zapore. Kasneje pa je pripovedoval, da ni bil tako miren in voder. Če bi bil sam, je rekel, bi mu ne bilo težko predsedeti v preiskovalnem zaporu še dalj, kakor je, in tako čim koristneje izrabiti to »državno štipendijo« za svoje pisateljsko delo, ki ga je mogel na prostosti opravljati le ob stalnem pomanjkanju, kakor menda skoro vsak poklicni pisatelj. »Tako pa ste bili zaprti tudi vi in skrbelo me je za vas,« je kasneje povedal.

Ker čakanja na razpravo ni hotelo biti konca, smo začeli protestno gladovno stavko. Vzlic stava, pa v Ljubljani nismo dočakali ne konca preiskave, ne razprave, marveč so nas konec oktobra 1936 odpeljali v Beograd.

Prihoda v Beograd ne bom nikoli pozabila. Bilo je ponoči, ko so nas »iztovorili« in s pomočjo puškinih kopit »natovorili« na zamreženi policijski avtomobil več, kakor je bilo za nas v njem prostora.

»Pa saj nas ne peljejo v Beograd. V breg bi morali,« je po drvenju avtomobila spoznala Angela. Molčali smo. Nagnjeni drug poleg drugega, moški in ženske, smo nemo strmeli predse, dokler se avtomobil ni ustavil. Vrata so se odprla. Pred nami je sevala umazana gladina reke.

Nismo se utegnili razgledati. S puškinimi kopiti, kakor znajo to samo posuroveli žandarji in policisti, so nas porivali na ladjo. Svoj posel so opravili večje in hitro. S spretnostjo, s katero so se merili kasneje le še gestapovci in ešesovci, kakor sem kasneje, leta 1941, spoznala v Begunjah in v Rawensbrücku...

Ladja se je zarežala v umazano reko. Iz teme se je kmalu izluščil breg. S pogledom sem zdrselja po njegovem obrisu. Bil je podolgovat in ozek, podoben mirujočemu kitu. Vsaj tako se mi je zdelo, ko mi je ob pogledu nanj pritavala iz spomina podoba omenjene živali, ki sem jo poznala iz prirodopisa, ko sem še hodila v šolo. Ta »kit« je bil sedaj otok, proti kateremu je plula ladja, otok na umazano rjavi reki, imenovan Čukarica in urejen v taborišče.

Naposled so nas le začeli zaslisljevati. Bilo nas je mnogo. Ne samo z Jesenic, marveč tudi iz drugih krajev. Če se ne motim, je bil med jetniki tudi Miha Marinko. Od Jeseničanov smo bili na Čukarici Tone Cufar, Ivan Sedej, France Benedičič, Marija Zumer, Angela Seračevićeva, jaz in morda še kdo drug, a se trenutno ne spominjam. Zaslisljevati so nas vsak dan, vozili so nas preko Save na zaslisljevanje v Beograd. To je trajalo kakih štirinajst dni; vso prvo polovico oktobra. Potem so z zaslisljevanji prenehali...

Dnevi so bili blede sinji. Vrbe na obrežju so porumenele. Nekatere so že izgubljale liste. Osem mesecev je minevalo od tistega februarkega dne, ko so nas aretirali. Tekel je že deveti mesec. Lotevala se nas je neka pobitost, kakor da bi se nas dotaknila jesen. Postali smo tihi. Kljub soncu in globoko sinjemu nebu so se nam dnevi zdéli vsak dan bolj sivi in enolični. V to enoličje pa je planilo presenečenje, ki nas je navdalo s toplimi čustvi. Nekega dne smo na naše naslove začeli dobivati pakete. Ne samo od doma. Tisti od doma nas niso presenečali. Ti, ki smo jih začeli dobivati iz Beograda, pa so nas presenečali in čustveno razgibali, saj so nam jih pošiljali beograjski tovariši. Prvič v življenju sem ob teh paketih občutila globoko čustvo tovarištva. In ne samo tovarištva! Čustvo resničnega bratstva s tistimi, ki so mislili kakor mi in se borili kakor mi. In prav to čustvo nam je bilo potrebno; čustvo, ki je vzbujalo moč in vero v naš boj! Konec je bilo malodušja, konec otožja in konec enoličnosti. Mirno smo čakali na razpravo.

Konec oktobra so se začeli procesi proti slovenskim komunistom pred beograjskim sodiščem. Ne vem, kaj vse so obtoževali druge. Angela in jaz sva bili obtoženi, da sva vzdrževali javki. Tik pred procesom se nama je prišel ponuditi mlad pravnik, da bi naju branil. Odklonili sva, ker nisva imeli denarja.

»Kdo vprašuje po denarju?« je rekel. »Branil vas ju bom, ker čutim dolžnost, da vaju branim.«

Se nisva privolili. Nisva hoteli izkoristiti dobre ga človeka, kakršnih takrat med intelektualci ni bilo veliko, zlasti med pravniki ne. On pa je vztrajal in ni odnehal, dokler ga nisva pooblastili.

Konec oktobra, bilo je zadnjega ali predzadnjega, sva z Angelo stali pred sodiščem. Obsojili so naju na devet mesecev zapore, ki sva jih odsedeli že v preiskavi. Zato sva bili takoj po razpravi izpuščeni. Prav tako so svojo kazen odsedeli že v preiskovalnem zaporu še nekateri tovariši, med njimi tudi France Benedičič z Jesenic. Vsi izpuščeni Jeseničani smo bili brez denarja. Prepeljali bi nas po »šubu« direktno na Jesenice, da nam ni priskočil zopet na pomoč najin brezplačni beograjski zagovornik. Niti vprašal nas ni, marveč je vsem trem prinesel listke do Jesenic. Ko smo ga prosili za naslov, da bi mu denar po pošti vrnili, je samo zamahnil z roko, nato pa zašepetal:

»To so zbrali za vas beograjski tovariši.«

Začudeno smo ga pogledali.

»Da, beograjski tovariši,« je ponovil in rekel bodrilno: »Ostanite zvesti kakor doslej!«

Stisnili smo si roke in se poslovili.

Vsi pa niso bili tako srečni kakor mi. Marija Zumrova je bila obsojena na Glavnjačo, Tone Cufar in Ivan Sedej pa na dve leti Sremske Mitrovice, kjer sta se srečala z uglednimi, takrat zaprtimi slovenskimi in jugoslovanskimi komunisti. Ko sta se vrnila iz Mitrovice, se je Cufar preselil v Maribor, Ivana Sedeja pa so izgnali iz Jugoslavije.

Tako je bilo takrat... je zaključila svoje pripovedovanje tovarišica Mici Stana.

»In potem?« bi rad še kaj zvedel.

»Potem?« je ponovila. »Potem sem se vrnila domov. V Rdečem konzumu so me zopet zaposlili in mi izplačali plačo za vse mesece, ko sem bila v zaporu. Socialni demokrati, ki so upravljali Rdeči konzum, me niso imeli za komunistko in so menili, da so me po pomoti zaprlj. Ko pa so — kdo ve od kod — zvedeli, so mi začeli delati sitnosti in me nazadnje odpuščili iz službe. V drugih trgovinah je prav tako nisem mogla dobiti in ostale sem doma vse do 23. junija 1941, ko so me aretirali Nemci. Brat je šel v partizane. Mama in očeta pa so kasneje izselili v taborišče v Wernfelsu. Oba sta umrla v tujini, mama že po vojni, tik pred vrnitvijo v domovino...«

Umolknila je ob tem spominu. Njene oči so bile rosne in zamišljene.

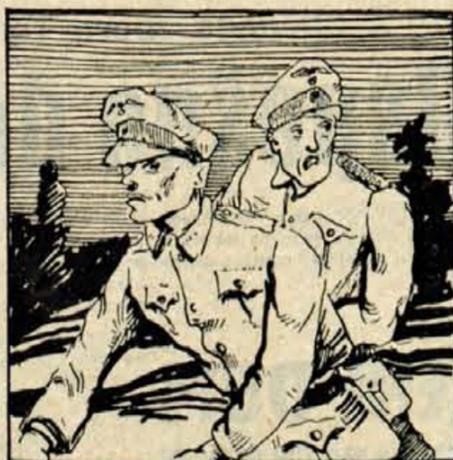
VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milian Batista

NESLEVEN KONEC
WEHRMANNSCHAFT

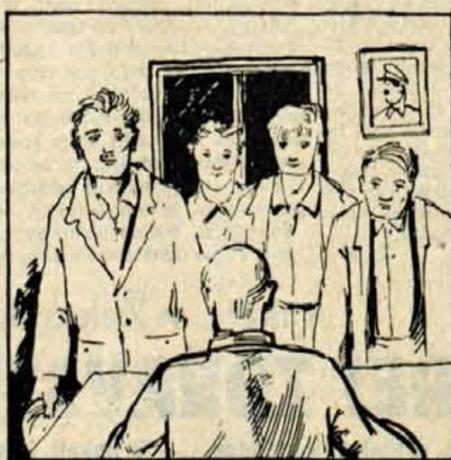
105

Nemci so Wehrmane postavili v zasede, sami pa so za vsak slučaj raje ostali v vasi ob glavni cesti. Fantje v zasedah so čakali in čakali, da so jim kosti odrevenele. Šele ko se je zmracilo, se je na prelazu pri Smokuškem vrhu pojavilo devet zenc. Prva zaseda se jim je kot pridružila, potem še druga in tretja, le četrte nikakor niso mogli najti.

106

Ko so bili že preko grebena, na partizanskih tleh, so Wehrmani začeli nabljati iz pušk, partizani pa so kar v salvah metali bombe. Nemški oficirji v dolini so se prestrašeni umaknili, potem pa poročali komandi, da je »v veliki bitki s partizani, v kateri so se zelo junaško zadržali, bilo pogrešanih nekaj članov Wehrmannschafta...« Bitka pa taka!

107

Tako je prva skupina mož, ki je od Nemcev dobila lepo novo orožje, prešla k partizanom. Zda je Gorenjci niso več tako branili Wehrmannschafta in Nemci so bili začudeni, kako da se naenkrat navdušujejo za to njihovo vojsko, ko so se je prej tako branili. Seveda niso vedeli, kaj fantje pravijo: »Zakaj bi ne šel k Nemcem po puško, potem pa v gozd...«

108

Malo kasneje so Nemci vendarle izvedeli, kako je bilo s tisto »bitko« pri Smokuškem vrhu. Preneumno se jim je zdelo, da bi — ker partizani niso imeli tovarna za orožje — zda je oni preskrbovali partizane z novimi puškami in municijo, zato so Wehrmannschaft po vsej Gorenjski na hitro razpustili. Tako je tudi ta njihov poskus neslavno propadel.

Jeseničani slovenski prvaki v kegljanju

Kranj, 8. marca
Včeraj in danes je bilo na kegljišču Triglava zadnje kolo moške republiške lige v kegljanju. Včeraj sta nastopili ekipi Gorjancev iz Novega mesta in domačega Triglava. Kranjčani, ki so se potegovali za prvo mesto v Sloveniji, so dosegli slabši rezultat kot smo pričakovali, tako da tudi v zadnjem nastopu na Jesenicah ne bi mogli prehiteti Branika.

Današnji rezultati v Kranju: Jesenice 6540 (Kelič 812, Groselj 835, Koselj 823 Šavnik 794, Crv 781, Šlibar 853, Špec 836, Korošec 805), Gradis 6247 (najboljši Sineonov 805).

Jesenice. Jeseničani so dosegli odličan rezultat 6633 kegljev, kar je najboljši rezultat do sedaj na Jesenicah. Gradis pa 6377. Danes sta nastopila kranjski Triglav in Gorjanci iz Novega mesta. Kranjčani so dosegli 6534 kegljev, kar pa ni bilo dovolj za prvo mesto v Sloveniji.

JESENIČANI ODLIČNI DOMA
Jesenice, 8. marca
Na štiristeznem kegljišču Jesenic se je včeraj nadaljevalo republiško prvenstvo moških ekip v kegljanju. Včeraj sta nastopili domači ekipi Gradisa in

Rezultati današnjega dne: Triglav 6534 (najboljši: Martelanc 849, Miro Ambrožič 845, Bregar 824). — Gorjanci 6331 (najboljši Murn 815). U.

PO DVEH LETIH KOPICA USPEHOV

Nad petdeset atletov in odbornikov se je v četrtek zvečer zbralo v dvorani Trgovinske zbornice v Kranju na občnem zboru atletskega kluba »Triglav-Kranj«. Iz poročila predsednika kluba in tehničnega poročila je razvidno, da je klub, čeprav še mlad, saj obstaja šele dve leti, dosegel vrsto zavidljivih uspehov. V klubu je včlanjenih 87 članov, predvsem mladincev, od katerih 69 redno obiskuje treninge. Vendar bi bil lahko klub še številnejši, saj je v Kranju dovolj mladine, ki se še ne ukvarja s športom. Zato bo tudi v prihodnje prva naloga kluba pritegniti v svoje vrste nove člane. Kaže pa, da je doslej v nekaterih šolah telesna vzgoja še vedno pomanjkljiva, saj se nekateri šole atletskih in drugih športnih prireditelj sploh ne udeležujejo. Dvomiti v to, da bi mladina ne imela veselja za šport, bi bilo zgrešeno, zato moramo iskati vzroke drugod.

Atletski kluba »Triglav« so lani v vseh dvobojih zmagali. Vsekaror uspeh, ki ga pred dvema letoma verjetno nihče ni pričakoval. Seveda nasprotniki niso bili prvorazredna moštva, vendar pa s precej daljšimi atletskimi tradicijami, kot jih imajo Kranjčani. Zlasti lepe rezultate so dosegli nekateri posamezniki; med drugim sta se mladincev Grashi in Florjančič uvrstila v slovensko mladinsko reprezentanco.

Za uspehe v preteklem letu je klub nagradil deset najboljših posameznikov s skromnimi plaketami, ki bodo mladim atletom vsekakor dragocen spomin.

Na koncu občnega zbora so vsi prisotni razpravljali tudi o sporedu dela za novo delovno obdobje. Med drugim so tudi doleteli, da bodo imeli vsako leto 20. aprila, ko praznujemo obletnico KPJ, dvoboj z atletski kranjskega garnizona. B. F.

Š A II

BAVDEK VODI
Za prvenstvo Kranja, ki se zbliža koncu, vodi po odigranem 8. kolu na tabeli mojstrski kandidat Srdjan Bavdek s 7 točkami. Sledje mu: Pogačnik 6,5, Kavčič in Misjak po 6, Fajon in Prelovšek 4 itd.

Na turnirju četrto-kategorikov za doseglo tretje kategorije, ki se prav tako odigrava v teh dneh v Šahovskem društvu v Kranju, pa vodi po odigranem 5. kolu Falak s 5 točkami. Za njim so: Bertonec, Škrubej 4 in Čepič 3,5 točke.

NOGOMET

DOMAČINI BOLJŠI
Kranj, 8. marca
Danes je bila na igrišču Triglava v Kranju prijateljska nogometna tekma med domačim Triglavom in Svobodo iz Kamnika. Zmagal je Triglav z visokim rezultatom 7:2 (4:0). Začetni udarec so imeli igralci Triglava in že v prvi minuti dosegli iz

enaštetmetrovke gol. Triglav je samo od časa do časa pokazal lepo igro in bi z malo več sreče dosegel še boljši rezultat.

V drugem delu je bila igra enakovredna. Tako je bila to zadnja trening tekma Triglava pred nastopom v spomladanskem delu prvenstva v SCL. Gole za Triglav so dosegli: Štular II 2, Gajšek 2 ter Brezar I, Štular I in Mihečič po enega. Za goste pa sta dosegla gole levi in srednji krilec.

Rezultat prve tekme:
MLADOST : TRIGLAV 0:2 (0:0)
TRŽIČ : ILIRIJA (Ljubljana) 1:1 (1:0)
Tržič, 8. marca
V prvi letošnji spomladanski nogometni tekmi sta se srečala bivša člana ljubljansko-primorske lige. Za tekmo je vladalo precejšnje zanimanje, saj se je na igrišču zbralo nad 500 ljudi. Obe ekipi sta nastopili oslabiljeni. Gostje so pokazali igro z zadostno kondicijo, dočim je proti koncu domačinom pošla sapa. Kljub temu je bila igra obeh moštev prikazana na zadovoljivi ravni. Sodil je Grošel z napakami in brez kondicije. Gole so dali: Keler za Tržič v 7. minuti, Podlipnik za goste v 60. minuti. S.

Komisija za delovne odnose pri Poslovni zvezi za gozdno in lesno gospodarstvo v Kranju razpisuje naslednja delovna mesta:

- 2 mesti — likvidator(ka) za urejanje delovnih odnosov in obračun delavcev.
- 2 mesti logarjev.

Pogoji: pod 1 srednja strokovna izobrazba, začetnik ali z nekajletno prakso v obračunavanju mezd; pod 2 dvoletna gozdarska šola s položenim izpitom ali izjemoma enoletna gozdarska šola s položenim izpitom.

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Pismene vloge sprejme uprava Poslovne zveze do 15. marca.

Restavracija »Iskra« Kranj prireja vsako soboto ob 19.30 in nedeljo od 16. ure dalje

tradicionalne plesne zabave

Ob sobotah igrajo »Tržičani«, ob nedeljah pa »Veseli Kranjčani«.

Vljudno vabljeni

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgem trpljenju umrla v soboto, 7. marca naša mama, stara mama in prababica

MARIJA PETERNELJ
(Mavčarjeva mama)
Pogreb bo v ponedeljek, 9. marca ob 16. uri izpred Gasilskega doma v Zgornjih Bitnjah.

Zalujoči: sin Pavle, hčere Albina, Marija, Alojzija in Francka z družinami.

KINO

»RADIO«, Jesenice: 10. marca francoski film »NA SMRT OBSOJENI JE POBEGNIL«; 11. do 13. marca francoski film »FOLIES BERGERE«.

»FLAVZ«, Jesenice: 12. in 13. marca francoski film »NA SMRT OBSOJENI JE POBEGNIL«.

Zirovnica: 11. marca francoski film »NA SMRT OBSOJENI JE POBEGNIL« in ameriški barvni cinemascope film — »PRINC IGRALCEV«.

Dovje — Mojstrana: 11. marca ameriški barvni film »DOŽIVLJAJ KAPETANA VAJTA«.

Bled: 9. in 10. marca ameriški barvni cinemascope film »DAMA IN POTEPUH«; 11. in 12. marca jugoslovanski film »KRAVA SRAJCA«. Predstave vsak dan ob 17. in 20. uri.

Radovljica: 10. marca ob 20. uri ter 11. marca ob 17.30 in 20. uri francoski film »LJUBIMEC LADY CHATERLEY«.

Duplica pri Kamniku: 11. in 12. marca ameriški film »PADLI ANGEL«. Predstava vsak dan ob 19. uri.

NESREČE

NENAVADNA PROMETNA NESREČA

V četrtek, 5. marca je prišlo na cesti I. reda Kranj—Ljubljana pri vasi Drulovka do nenavadne prometne nesreče. Voznik osebnega avtomobila S-8692, ki je peljal iz Ljubljane proti Kranju, je v bližini železniškega podvoza opazil osebnih avtomobil, ki ni vozil po desni strani, temveč po levi. Potem, ko je grozilo, da bosta avtomobila trčila, je voznik nasproti prihajajočega vozila, državljan iz Irana, hotel nesrečo preprečiti; bilo je prepozno. Udarec je bil neizbežen. — S-8692 je utrpel škodo za 90.000 dinarjev, medtem ko je bilo na avtomobilu iz Irana za 200.000 din škoda. Telesnih poškodb ni bilo. Nesreča je toliko bolj nerazumljiva, ker se je primerjala na preglednem delu cestišča ob jasnem vremenu.

5 HEKTAROV GOZDA POGORELO

Nad umetnim jezerom pod Zirovniško planino je v ponedeljek, dne 2. marca dopoldne izbruhnil gozdni požar. Gasilci z Jesenic in iz Zirovnice so požar kmalu pogasili. Dan kasneje, in sicer ob 16. uri, pa je požar ponovno izbruhnil. — Zgorole je 5 hektarov gozda in le gasilec, ki so gasili prejšnji dan, gre zahvala, da se ni požar še bolj razširil. Lastnik 3 ha gozda je Jože Slamnik iz Zirovnice, 2 ha pa sta last Gozdnega gospodarstva Bled. Škoda znaša okrog milijon dinarjev, razen tega je uničen ves pomladek. Strokovnjaki, ki so si ogledali pogorišče, menijo, da je gozd ne bo opomogel celih 50 let. Požar je nastal zaradi malomarnosti nekoga, ki je sežigal travo in ni upošteval možnosti, da se lahko ogenj razširi.

ALKOHOL IN POLEDICA

M. M. iz Kranjske gore se je v nedeljo, 1. marca ob 2. uri zjutraj odpeljal z mopedom izpred hotela

Komisija za uslužbenske zadeve Okrajnega ljudskega odbora Kranj

RAZPISUJE

mesta treh administrativnih moči z nižjo strokovno izobrazbo pri upravnih organih OLO Kranj.

Razpis bo zaključen v roku 15 dni po objavi v »Glasu Gorenjske«. Kolikor mesta po razpisu ne bodo zasedena ostane razpis v veljavi do zasedbe teh mest.

Kandidati naj v pravilno kolekovani prošnji navedejo šolsko izobrazbo in dosedanje službovanje.

Zamenjam zgodnji krompir »Frimole« za slamo. Polica 2, Naklo. 2681

Malo posestvo, 20 minut od Otoč, oddam v najem po dogovoru. Poizve se pri Hajnšek, Otoče 27, pošta Podnart. 2682

Zamenjam dobro stanovanje na Primskovem za enakega v Kranju ali na Kokrici. Drnovšek Niko, Tekstilna 12, Kranj. 2683

Prodajam stroj za izdelovanje »dvofolčne« strešne opeke s 370 modeli. Naslov v oglasnem odd. 2684

Prodajam kozo, belo, 4 mesece brejo. Poizve se Bobovk 8. 2685

Kupim »Fiat 600« ali »Volkswagen« v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku. 2686

Sprejemmo strojnika za opravljanje s kmetijskimi stroji. Nastop službe takoj. KZ Smednik. 2687

Iščem delavca. Ostalo po dogovoru. Voglje 88. 2688

Sprejemmo v službo šoferje B ali C kategorije in avtomehanike. Nastop službe možen takoj. Interesenti naj se javijo pri podjetju »Avtoservis«, Jesenice. 2689

Preključujem mesečno vozovnico Zg. Bela—Kranj. Jekovec Janez, Zg. Bela 51, Preddvor. 2690

17.30 Rusinske in šiptarske pesmi

18.00 Kulturna kronika

18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih

21.15 Nekaj klavirskih skladb J. Brahmsa

CETREK, 12. MARCA

8.05 Poje ženski zbor »Svoboda Laško« — pod vodstvom Julija Goriča

9.00 Odprimo glasbeni atlas

10.10 Orkestralni operni odlomki

10.45 Poje Frank Sinatra

11.00 Kmečka godba igra

11.30 Oddaja za cibicane

12.15 Kmečka univerza — Ing. Jože Spanning: Semena-stvo kot intenzivna veja poljedelstva

13.50 Emil Adamič: Koroška suita

14.15 Turistična oddaja

16.00 Izbrali smo za Vas

17.10 Iz opernega sveta

18.00 Četrtekova reportaža

18.45 Radijska niverza — dr. Metod Mikuš: Svetovni politični položaj ob nastanku KPJ

20.00 Četrtek večer domačih pesmi inapevov

PETEK, 13. MARCA

8.05 Jutranji spored solistične glasbe

8.40 Iz arhiva zabavne glasbe

9.45 Pozdravi za mlade risarje

11.00 Za dom in žene

12.15 Kmetijski nasveti — Vet. Erik Špiler: Kokošje bolezni — I.

12.40 Igra orkester Victor Young

13.30 Vaški trio pred mikrofonom

14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Igor Zor: Štiri kapljice vode v čaši planinskega cveta

14.35 Poje operni tenorist Franco Corelli

16.00 Petkovo glasbeno popoldne

17.25 Zabavni zbori pojo

17.45 Prijetno razvedrilo z orkestrom Werner Müller

18.30 Iz naših kolektivov

20.15 Tedenski zunanje-politični pregled

21.00 Richard Wagner: Duet iz 2. dejanja opere »Večni mornar«

SOBOTA, 14. MARCA

8.05 Obiski v naših glasbenih šolah

10.10 Pesmi tujih narodov

11.00 S sporeda ljubljanske Opere

11.45 Pionirski tednik

12.15 Kmečka univerza — Ing. Jože Tanjšek: Gojitev topola leta 1959

12.25 Havajski zvoki

14.15 Športna reportaža — Obisk v smučarskem muzeju

15.40 S knjižnega trga

16.00 Slovenska pesem od romantike do danes

16.30 Za oddih in razvedrilo

17.10 Melodije za Vas

18.00 Jezikovni pogovori

18.45 Okno v svet: Krupp

20.00 V veselem ritmu

20.30 Spoznavajmo svet in domovino

22.15 Oddaja za naše izseljence

MALI OGLASI

Nedograjeno enodružinsko hišico ali nedograjeno etažo z vrhom kupim v Kranju ali neposredni okolici. — Ponudbe je poslati na upravo lista pod »Opis in cena«. 2660

Skofja Loka. Odvetnik Sink je preselil svojo odvetniško pisarno v Vincarjev na Poljansko cesto. 2677

Naprosam poštenega najditelja delnega plašča (playega), izgubljenega od Skofje Loke do Zabnice v sredo, 4. marca ob 18. uri, naj javi svoj naslov. Rant Matija, Gočesi 74, Skofja Loka ali šola Zabnica. 2678

Našel sem usnjeno rokavico od Lužan do Viskega dne 2. marca od 9. do 10. ure. Lastnik jo dobi pri Ropret Ivanu, Hotemože št. 47. 2679

Pri smokučkem mostu nad Zirovnico je bila dne 7. februarja t. l. najdena ovca. Lastnik naj se zgani na OBLO Jesenice — oddelku za splošne zadeve ali na PLM Zirovnica. 2680

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 6.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 9. MARCA

8.35 Odlomki iz Rossinijeve opere »Sevilijski brivce«.

9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja

10.10 Obisk pri domačih skladateljih

11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Sinji galeb je vzletel

12.15 Kmetijski nasveti — Jože Colnar: Proizvodno sodelovanje v vinogradništvu

12.25 Narodne in domače viže

12.45 Klavir v ritmu

13.50 Igra kitarist Laurindo Almeida

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Wolfgang Amadeus Mozart

15.40 Listi iz domače književnosti

16.00 Obisk pri Kristini Sulerjevi

16.00 V svetu opernih melodij

17.10 Popevke tega tedna

18.00 Radijska univerza — prof. Miroslav Adlešič: Človek med fiziko in tehniko — I

18.30 Športni tednik

20.45 Kulturna tribuna — Tone Seliskar: O pisanju za mladino

TOREK, 10. MARCA

8.05 Pevec domače glasbe

9.00 Arlje in dvospevi

9.45 Operetni zvoki v ritmu

10.25 Popevke se vrstijo

10.45 Za dom in žene

11.00 Iz slovenske solistične glasbe

11.30 Oddaja za otroke: a) Manica Komanova pripovedujna; b) Otroške pesmi Maksa Pirnika in Karla Pahorja

12.15 Kmečka univerza — Ing. Dušan Modic: Perspektive uporabe atomske energije v sadjarstvu

13.30 Znanj zborovski prizori

14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike

15.40 Humoreska tega tedna — O. Henry: Grof in svat

16.00 Za glasbene ljubitelje

18.00 Družinski pogovori

18.45 Domače aktualnosti

20.00 Plesni orkester RTV Ljubljana pred mikrofonom

SREDA, 11. MARCA

8.05 Popularne melodije iz orkestralne glasbe

9.15 Iz filmov in glasbenih revij

9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe

10.10 Vsakomur nekaj z domačih livad

11.00 Poje moški zbor »Slava Klavora« iz Maribora

12.15 Kmetijski nasveti — Fanika Puc: Delo gospodinj-skega centra v Slovenskih Konjicah

12.25 Odlomki iz čeških oper

13.30 Trio Slavka Avsenika s pevčema Dano Filipič in Francem Korenom

15.40 Novost na knjižni polici — Alberto Moravia: Prezir

16.00 Koncert po željah

17.10 Sestanek ob petih

Zgodovinska „luža“ v VOGLJAH

Sredi Vogelj, vasi v bližini Senčurja, se razprostira precej obsežen bajer — površina meri približno 1 hektar. Domačini pravijo temu bajerju »luža«. Globoka je do enega metra, na dnu pa je tudi približno en meter debela plast blata. Takšna »luža« z blatnim dnom je precej nevarna za živino, pa tudi za otroke, če bi zašli vanjo. Ob

skih dneh je »luža« velika koncertna dvorana žabjega orkestra.

Domačini so se temu privadili. Smrad jih prav nič ne moti, tako vsaj kaže. In če jih obletavajo komarji, kaj njim to mar. Neka tovarišica ob »luži« celo trdi, da je pravi užitek, ko se oglasi žabji orkester. Tako pravi: »Zvečer nas regljanje prav nič ne moti. Ko se

toplih dneh se spreletavajo nad Vogljami oblaki komarjev, ki najdejo v »luži« ugodne življenjske pogoje. Se več: mlakuža zastruplja ozračje z neprijetnim vonjem. In končno, v spomladan- naveličamo poslušati rega-rega, prav mirno zaspimo. Res pa je, da gostje, ki prespe v naši vasi, zjutraj godrnjajo, da so jih vso noč motile žabe.«

Kako je nastala ta »luža« v Vogljah? Vas Voglje se je začela razvijati v kraju, kjer daleč naokoli ni niti studenčka. Zato so prvi prebivalci kopali v zemljo tako globoko, da so prišli do vode. Kopali so bazene, ki so jih imenovali »luže«. In v Vogljah je, kljub temu, da je dobila vas že pred 50 leti vodovod, do danes ostala največja luža. Čeprav si je »luža« zagotovila v krajevni kroniki častno mesto, vendar pomen ni tolikšen, da bi bil lahko še danes v ponos vaščanom. Od »luže« nimajo nobene koristi, škoduje pa podobno vasi, če že drugemu ne.

Podobno »lužo« so imeli tudi v Voklem, vendar so jo tamkajšnji prebivalci s pomočjo občine zasuli. Upajmo, da se bodo tudi Vogljani lotili svoje »luže«; namesto nje bodo dobili sredi vasi lep prostor, ki bi ga bilo moč z majhnimi denarci urediti v prijeten prostor.

B. F.

sovjetski film »Zerjavi letjice«, ki ga je za proizvodnjo »Mosfilm« posnel leta 1957 režiser Mihailo Kalatozov. Film je leta 1958 nagrajen s prvo nagrado v Cannesu. Odločitev žirije je bila povsem upravičena, kajti film »Zerjavi letjice« ni zgolj čista umetnina, je mnogo več: je enkratna nedosegljiva izpoved scenarista, režiserja in igralcev — je nov kažipot v filmski umetnosti. Nepozabno doživetje je tudi igra mlade sovjetske igralke Tatjane Samollove. — Umetniška sila filma je v preprostem jeziku, ki pripoveduje vsakdanjo zgodbo o malih ljudeh

GLEDALI
BOMO...

ZANIMIVOSTI

SLAPOVI V SIBIRIJI

Pri gradnji umetnega jezera za elektrarno na reki Angara v Sibiriji bodo nastali slapovi, dvakrat višji od znamenitih niagarskih slapov. Sibirsko umetno jezero pa bo po površini 10 krat večje od Zenevskega jezera. — Elektrarna, ki jo tamkaj gradijo, bo z zmogljivostjo 3200 MW daleč prekašala Grand Coulee, doslej največje elektrarno na svetu (1974 MW).

AMSTERDAM — MESTO MOSTOV

Mesto, ki ima največ mostov na svetu niso Benetke, ampak Amsterdam. Benetke imajo 440 mostov, medtem ko jih ima Amsterdam 515. V zadnjih 20 letih so zgradili v Amsterdamu 105 novih mostov, največ zaradi naraščajočega avtomobilskega prometa.

1,5 MILIJONA ZDRAVNIKOV opravlja po podatkih UNESCO zdravniško prakso na svetu. Letno izda 585 medicinskih fakultet v 85 deželah okoli 60.000 zdravniških diplom. Samo v Evropi je 237 medicinskih visokih šol.

Nove oblike žive materije

Ameriški znanstveniki delajo poskuse, s katerimi spreminjajo osnovno substanco žive materije v nove oblike, ki so koristne za človeka. Kaže, da nekateri rezultati teh poskusov mečejo svetlo luč na poreklo človeka.

Znanstveniki so poskušali spreminiti živo materijo z aminokisljinami in s proteini (beljakovinami). Aminokisljine so sestavni elementi beljakovin, te pa so sestavni deli živega tkiva. Raziskovalci jih zdaj uporabljajo na tak način, na kakršnega jih narava ni nikdar uporabljala: uporabljajo jih za tvorbo snovi, ki so koristne v medicini in industriji.

Z delovanjem toplote 160 stopinj Celzija na aminokisljine je neka skupina znanstvenikov uspela proizvesti snovi, podobne beljakovini, ki se imenuje proteidi. S pravilno selekcijo teh aminokisljin, dobljenih iz naravnih beljakovin, je s spojanjem možno dobiti snovi s posebnimi lastnostmi, ki jih potrebuje medicina.

Rezultati, ki so jih dobili pri teh poskusih, potrjujejo neko teorijo o poreklu življenja. Po tej teoriji so sestavljene biološke molekule nastale na Zemlji pri zmerno visoki temperaturi, ki je verjetno nastala zaradi izlivanja vrele vulkanske magme v morskovo- do ali zaradi tega, ker voda ni mogla

prijeti v segrete udolbine, potopljene v času klime.

Kemiki so tudi iznašli načine, kako menjati fizične, kemijske in fizikoške značilnosti beljakovin z uvajanjem žvepla vanje.

KONJSKE DIRKE

NAJDRAŽJI DIRKALNI KONJ je bil Nashua, Njegov lastnik W. Woodward ga je prodal L. Coombsu za 1,126.000 dolarjev.

Konj Tulyar (bivša last Age Kana) je samo v dveh letih sezone (1951-52) prinesel svojemu lastniku 225.000 dolarjev nagrade.

NAJSLAVNEJŠI JEZDEC vseh časov — Gordon Richards — ima rekord v številu zmag v eni sezoni. Leta 1947 je namreč 269-krat zmagal.

NAJVEČJA NAGRADA, ki je bila kdajkoli doslej podeljena za prvo mesto na konjskih dirkah, je bila 270.000 dolarjev. Dobil jo je leta 1952 neki konj iz hleva Age Kana. Konji Age Kana so dobili v letih od 1922 do 1954

skupno 773 dirk in okoli 3 milijone dolarjev nagrad.

STEZA NAJDAJŠJE KONJSKE DIRKE v zgodovini je bila dolga okoli 2000 kilometrov. Ta tekma je bila leta 1920 v Portugalski, zmagal pa je arabski konj Emir. Tekma je trajala deset dni, konji pa so počivali vsak večer. Konja Emira je jездilo skupno pet jezdecov. V tej težki tekmi zdržljivosti je poginilo osem konj.

NAJDAJŠJA HITROSTNA KONJSKA DIRKA je bila leta 1920. Na 450 km dolgi stezi je zmagal jezdec Crabbet na konju, katerega ime ni znano, in sicer v času 52 ur in 33 minut.

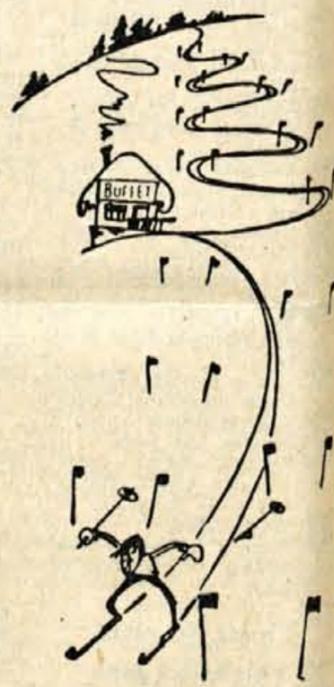
Najboljša laž leta

»V Ortonvillu (ZDA) je bilo v pretekli zimi strašno mraz. Evo dokaz za to: z ognja so vzeli lonec vrele vode, ki je potem tako hitro zmrznila, da je bil led še toplel!«

S to zdočbico je dobil Lou Power iz Ortonvillu prvo nagrado »Kluba lažnikov« iz Burlingona za najboljšo laž v letu 1958.

Frank Falkner iz Phoenixa (Arizona) pa je dobil nagrado za najkrajšo laž: »Rad gledam komercialne televizijske programe.«

ZA RAZVEDRILLO

Brez besed

ROMAN
II. del
10

VIGENECI

Mimi
Malenšek
Konič

Dominik je čutil, da fant govori, kot bi se ga vse skupaj ne tikalo. Kakor bi ne šlo tudi zanj in za njegovo premoženje. Sicer je bil tega vajen in mu je celo ugajalo, da se sin ne vtika v njegove zadeve, nocoj pa se mu je zazdelo, da ga Pavlova že kar žaljiva brezbriznost boli. Nejevoljno je rekel:

»Zame? Dejal bi, da bo nekoč tvoje, kar je zdaj moje!«

»Saj,« je malomarno rekel Pavle.

Dominik je trenutek pomolčal. Zazdelo se mu je, da ne vzdrži več na mestu. Vstal je in se sprehodil po molčeči sobi. Potem se je spet vrnil, sedel in začel bobnati s prsti po mizi. »Slišal sem, da se bo Družba imenovala Kroparska žebeljarska zadruga, delniška družba z omejenim jamstvom,« je rekel.

»Kar dobro ime.«

Dominik bi bil najraje planil kvišku in se znesel nad sinom. Kako malomarno govori o stvareh, ki lahko postanejo usodne! Vendar je mirno obsedel. Jedko je pomislil, da od sina ne more pričakovati drugačnega odgovora. Že zmerom je čutil, da sta si tuja, zdaj pa se je nevidna stena, ki ju je ločila, še dvignila. Dejal si je, da je s Pavlom imel le malo veselja. — In vendar je tako zdrav, tako lep fant! Kakor bi se združila v njem vsa Gašperinova lepota in Zgončeva moč, ves Gašperinov ponos in Zgončeva prizadevnost! Mahoma se je spomnil, kako je Pavle včasih v jezi ponosno vrgel glavo nazaj in je bil v tem tako podoben Alešu, da je očeta ob pogledu nanj zabelebo pri srcu. Ta podobnost ga je zmeraj bolela. Kadarkoli se je zavedel, mu je bilo, kot bi mu z nožem oral po srcu. Kljub temu ga je imel na svoj trdi način rad, Pavle pa mu je v povračilo kazal trmo. Že kot otrok je bil tak.

Dominik ga je včasih zaradi tega pretepel. Pobesnel je, ker otrok iz kljubovalnosti ni hotel jokati in ga je pretepel se bolj. Vse je bilo zaman! Toda tega je bila kriva pač Ana! Očital ji je, da ima fant v sebi Gašperinovo trmo in da mu jo bo izbil, prav zatrdno! Ana ga je zavračala s komaj prikritim zlobnim posmehom: Fant ja prav po zgončevsko svojeglav in tega mu ne bo nihče izbil! Sčasoma pa je v svojem odporu do Dominika prignala stvar tako daleč, da je Pavlu odpuščala vse napake, če je le slutila v njih nekaj Gašperinovega.

Zdaj je fant odrasel, štiri leta je bil v gimnaziji, da bi ne ostal neuk, kot oče. Zdaj bi že moral pomagati pri kupčiji, on pa nič! Ali sem sam kriv? se je prvič v življenju vprašal Dominik. Morebiti sem mu ubil veselje do kupčije, ker mu nisem pustil blizu, kadar je silil vame? — Ni si znal odgovoriti. Trenutno se je zavedel, kako osamljen je prav zdaj, ko bi potreboval opore. Morebiti ima celo v sinu tihega nasprotnika!

Pavle je čakal, da bo oče kaj rekel, toda ko je ta le molčal, je dejal:

»Ti torej ne boš pristopil?«

»Ne.«

»Zakaj ne? Vložil bi velik delež in bil bi v vodstvu.«

»Vem. Toda s takimi ljudmi ne bom delal skupaj. Nikoli!« Dominik je spet vstal in začel hoditi po zgornji hiši. Tla so se narahlo tresla pod njegovimi težkimi koraki. Ustavil se je sredi zgornje hiše in malone kričnil iz užaljenosti: »Eden mora propasti! Zapomni si to! Jaz ali oni!«

Pavle je presenečeno vstal. Razumel je, da pomenijo očetove besede trd, neizprosno boj s trškimi mojstri. Na očetovem licu je videl tisti zagriženi izraz, ki ga je imel vselej, kadar se je loteval česa važnega, tveganega. Znova se bo razvnelo sovraštvo, ki je telo na dnu, pa ni nikoli povsem ugasnilo. Sovraštvo iz časov, ko se je oče oženil z deset let starejšo sestrično, da bi se prikopal do premoženja, in še ono drugo, mnogo bolj strašno...

Spomnil se je, kako se je oče nekoč sprl z nekim de-

lavcem in je ta očetu vrgel v obraz, da je podrezal vrv na saneh, s katerimi se je ponesrečil stric Aleš. Takrat je oče sunkovito pograbil težko kladivo in ga dvignil, delavec pa je pobledel kakor krpa papirja. Pavle je zamižal — mislil je, da bo oče spustil kladivo onemu na glavo. Ni ga spustil. Samo po nakovalu je udaril s tako močjo, da se je hrastov podstavek razpočil po vsej dolžini. Potem je odvrgl kladivo in šel molče iz vigenca, ustnice pa je imel vse modre in drgetal je. — To je bila ena od stvari, ki jih Pavle niti materi ni nikoli povedal. Nekaj, kar je bilo močnejše kot strah, mu je branilo.

Pravzaprav pa ni nikoli verjel, da bi bil oče zares zakrivil stričevo smrt. Mati mu je nekoč pokazala vrv, ki se je bila predrgnila, da je seneni tovor pokopal strica pod seboj. Mimogrede je tudi omenila, da je pokojni stric Miklavž v pijanosti vrgel sum na očeta — toda to prav gotovo ne more biti res. Kljub temu pa je Pavle od tistega razgovora čutil podvojen strah pred mrkim, močnim možem, ki je bil njegov oče. In zdaj, ko ga je videl, kako odločno in trdo je napovedal boj trškimi podjetnikom, ki so se hoteli združiti proti njegovi volji, ga je preblisnila misel, da bi ne bilo nič čudnega, če bi oče skušal spraviti s poti človeka, ki mu je odveč. Nehote se je umaknil za korak in spet sedel. Skoro pomirljivo je dejal:

»Tako? Jaz pa sem mislil, da boš pristopil. Končno ne moreš vedeti... časi so drugačni, kot v tvoji mladosti. Včasih mislim, da bo kroparsko železarstvo propadlo.«

»Hm... lepo,« je rekel Dominik. »Zakaj pa misliš, da bo železarstvo propadlo? Ko sem prišel v Kropo, so tudi govorili da bo šlo vse po zlu, pa ni šlo. Ne rečem — nekoliko drugače je bilo takrat. Nič nismo vedeli o trgovskih družbah, menicah, konkurzih, likvidacijah podjetij, spekulacijah in podobnem. Veljavo so imeli samo stari, dobri srebrni goldinarji! Da bi pa zato kovaštvo hudice vzelo... ne, tega pa ne! Kaj pa bi bilo z nami, če bi se to zgodilo! Premisli vendar, fant!« Dominik se je prisiljeno zasmejal.